

2025 YILI SEKTÖR RAPORU

20
26

Strateji Geliştirme
Daire Başkanlığı

100
Türkşeker

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının 2026 yılına ait Genel Yatırım ve Finansman Programı 18.10.2025 tarihli ve 10501 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tespit edilmiş olup 2026 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programının Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esasların Belirlenmesine Dair Tebliğ 12.12.2025 tarihli ve 33105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

İlgili tebliğin "Kurumsal Verilerin Yayımlanması" başlıklı 20 nci maddesi gereğince Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından "2025 Yılı Şeker Sektörü Raporu" hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ŞEKER SEKTÖRÜ RAPORU	- 1 -
DÜNYA ŞEKER DURUMU	- 4 -
DÜNYA ŞEKER DENGESİ	- 4 -
DÜNYA ŞEKER ÜRETİMİ	- 5 -
Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkeler	- 9 -
Pancardan Şeker Üreten Önemli Ülkeler	- 11 -
DÜNYA ŞEKER TÜKETİMİ	- 14 -
Bölgesel Şeker Tüketimi	- 17 -
DÜNYA ŞEKER TİCARETİ	- 19 -
Dünya Şeker İthalatı	- 19 -
Dünya Şeker İhracatı	- 21 -
DÜNYA ŞEKER FİYATLARI	- 23 -
AVRUPA BİRLİĞİ	- 25 -
Avrupa'da Şeker Üretimi	- 25 -
BİYOETANOL	- 33 -
NİŞASTA BAZLI ŞEKERLER	- 36 -
TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ	- 38 -
Türkiye'de Şeker Rejimi	- 41 -
Arz Talep Durumu	- 44 -
Türkiye'de Şeker Pancar Tarımı	- 46 -
Şeker Üretimi	- 50 -
Etil Alkol ve Biyoetanol Üretimi ve Kullanım Alanları	- 55 -
Şeker Satış – Stok Durumu	- 57 -
Şeker İthalat ve İhracatı	- 58 -
Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcılar	- 60 -
Şeker Fiyatları	- 61 -
Özelleştirme	- 62 -
Sektörde Rekabet ve Sorunlar	- 62 -

TABLolar

Tablo 1: Dünya Şeker Dengesi	- 4 -
Tablo 2: Dünya Şeker Üretimi (Bin Ton).....	- 5 -
Tablo 3: Dünya Şeker Üretimindeki Değişim (Bin Ton)	- 6 -
Tablo 4: Dünya Kamış ve Pancar Şekeri Üretimi (Milyon Ton)	- 6 -
Tablo 5: Şeker Üretiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke	- 8 -
Tablo 6: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkeler	- 9 -
Tablo 7: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Pancardan Şeker Üreten Önemli Ülkeler	- 11 -
Tablo 8: Dünya Şeker Tüketimi (Bin Ton).....	- 14 -
Tablo 9: Şeker Tüketiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke	- 16 -
Tablo 10: Bölgelere Göre Tüketim (Bin Ton)	- 17 -
Tablo 11: Dünya Şeker İthalatı (Bin Ton)	- 19 -
Tablo 12: Dünya Şeker İthalatında Önde Gelen Ülkeler.....	- 20 -
Tablo 13: Dünya Şeker İhracatı (Bin Ton)	- 21 -
Tablo 14: Dünya Şeker İhracatında Önde Gelen Ülkeler.....	- 22 -
Tablo 15: AB Şeker Pancarı Üretimi	- 25 -
Tablo 16: AB Şeker Pancarı Ekim Alanı.....	- 25 -
Tablo 17: AB Şeker Pancarı Verimi	- 26 -
Tablo 18: AB Şeker Üretimi	- 26 -
Tablo 19: AB Şeker Verimi	- 27 -
Tablo 20: AB Şeker Ticareti.....	- 29 -
Tablo 21: Şeker Üreten Şirket ve Fabrika Sayıları.....	- 40 -
Tablo 22: Şeker Üreten Şirketler ve Fabrikaları	- 40 -
Tablo 23: Pancar Şekeri ve NBS Kotaları (Bin Ton)	- 44 -
Tablo 24: 2025/2026 Pazarlama Yılı Şekeri Kotaları	- 45 -
Tablo 25: 2024 Yılı İllere Göre Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Verim Sıralaması	- 47 -
Tablo 26: Türkiye'de Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Fiyatları	- 48 -
Tablo 27: TÜRKŞEKER'in Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Fiyatları	- 49 -
Tablo 28: Kota - Üretim İlişkisi (Pancar Şekeri A Kotası).....	- 50 -
Tablo 29: Türkiye'de Yıllar İtibariyle Toplam Pancar Şekeri Üretimi.....	- 51 -
Tablo 30: TÜRKŞEKER'e Ait 14 Şeker Fabrikasının Yıllar İtibariyle Şeker Üretimi	- 51 -
Tablo 31: Nişasta Bazlı Şeker Üretimi (Ton).....	- 53 -
Tablo 32: Melas Üretimi (Ton).....	- 54 -
Tablo 33: Melas İthalat ve İhracatı (Ton).....	- 54 -
Tablo 34: İşlenen Melas, Üretilen Alkol – (TÜRKŞEKER)	- 55 -
Tablo 35: Türkiye Genelinde Pancar Şekeri Satış - Stok Durumu (Pazarlama Yılı - Ton)	- 57 -
Tablo 36: Yıllar İtibariyle İthalat (Takvim Yılı - Ton)	- 58 -
Tablo 37: YYT İthalat ve İhracat Miktarları (Ton).....	- 60 -
Tablo 38: YYT Tatlılık Dereceleri.....	- 60 -
Tablo 39: Pancar Şekeri Satış Fiyatları (Pazarlama Yılı).....	- 61 -
Tablo 40: NBS Satış Fiyatları.....	- 61 -

GRAFİKLER

Grafik 1 : Son Beş Yılda Dünya Şeker Üretimi (Bin Ton).....	- 5 -
Grafik 2: Dönemlere Göre Kamıştan ve Pancardan Üretilen Şeker Miktarı Yüzdesi (%).....	- 7 -
Grafik 3: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Şeker Üretiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke	- 7 -
Grafik 4: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkelerin Toplam Kamış Şekeri Üretimindeki Payları (%)	- 10 -
Grafik 5: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkelerin Toplam Kamış Şekeri Üretimindeki Payları (%)	- 12 -
Grafik 6: Dünya Şeker Tüketimi (Bin Ton)	- 14 -
Grafik 7: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Şeker Tüketiminde Önde Gelen ilk 15 Ülke	- 15 -
Grafik 8: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Bölgelere Ait Tüketim Payları (%).....	- 18 -
Grafik 9: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Dünya Şeker İthalatında Önde Gelen Ülkeler	- 19 -
Grafik 10: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Dünya Şeker İhracatında Önde Gelen Ülkeler	- 21 -
Grafik 11: 2025 Yılı Aylık Ortalama Kristal Şeker ve Ham Şeker Fiyatları (FOB)	- 23 -
Grafik 12: Son 10 Yıllık Ortalama Kristal Şeker ve Ham Şeker Fiyatları (FOB).....	- 24 -
Grafik 13: AB'de Ortalama Şeker İçeriği, (%).....	- 27 -
Grafik 14: AB'de Ortalama Kampanya Süresi (Gün).....	- 28 -
Grafik 15: AB'de Bulunan Şeker Fabrikaları Sayısı.....	- 28 -
Grafik 16: AB Şeker Ticareti (Milyon Ton)	- 29 -
Grafik 17: AB Üretim Tüketim ve Kendine Yeterlilik Oranı	- 30 -
Grafik 18: AB Şeker Fabrikaları.....	- 30 -
Grafik 19: 2024-2026 Yılları Arasında Avrupa Birliği Ülkelerinde Aylık Ortalama Kristal Şeker Fiyatları.....	- 31 -
Grafik 20: 2024-2026 Yılları Arasında Avrupa'da Bölgelere Göre Aylık Ortalama Kristal Şeker Fiyatları	- 32 -
Grafik 21: 2025 Yılı Öngörülerine Göre Dünya Yakıt Etanolü Üretiminde Önde Gelen Ülkeler	- 33 -
Grafik 22: 2025 Yılı Öngörülerine Göre Dünya Yakıt Etanolü Tüketiminde Önde Gelen Ülkeler	- 34 -
Grafik 23: Ülkelere Göre Yüksek Fruktozlu Mısır Şurubu (HFCS) Üretim Oranları (%).....	- 36 -
Grafik 24: Kota-Üretim (Bin Ton)	- 46 -
Grafik 25: Pancar Üretimi	- 48 -
Grafik 26: Türkiye'de Pancar Eken Çiftçi Sayıları (Kişi).....	- 48 -
Grafik 27: Türkiye'de Pancar Ekim Alanı ve Çiftçi Sayısı	- 49 -
Grafik 28: Şeker Üretimi (Ton)	- 52 -
Grafik 29: Pancar Şekeri Üretiminde TÜRKŞEKER' in Payı (%)	- 52 -

SUNUŞ

Cumhuriyetimizin ekonomik bağımsızlık hamlelerinin en önemli yapı taşlarından biri olan Türkiye şeker sanayisi, 2025 yılı itibarıyla bir asırlık köklü geçmişini geride bırakmanın gururunu yaşamaktadır. İlk şeker fabrikalarının temellerinin atıldığı günden bu yana sektörümüz; yalnızca şeker üretimi gerçekleştiren bir sanayi kolu olmanın ötesinde, tarımsal kalkınmanın öncüsü, kırsal refahın destekleyicisi ve Anadolu'da sanayileşmenin lokomotiflerinden biri olmuştur. Yüz yıl boyunca milyonlarca üreticimizin emeğini sanayi ile buluşturan şeker sektörü, oluşturduğu istihdam, geliştirdiği yan sanayiler, hayvancılığa sağladığı katkılar ve sürdürülebilir üretim yaklaşımıyla ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişiminde stratejik bir rol üstlenmiştir.

Türkiye şeker sanayisinin bu güçlü gelişim yolculuğunda Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., üstlendiği öncü misyonla sektörün kurumsal hafızasını ve üretim kültürünü taşıyan en önemli yapı taşlarından biri olmuştur. Cumhuriyetimizin kalkınma vizyonu doğrultusunda kurulan fabrikalarıyla Anadolu'da yalnızca üretim tesisleri inşa etmekle kalmamış; tarımsal üretimin modernleşmesine katkı sağlamış, pancar üreticisini desteklemiş, bulunduğu bölgelerde ekonomik ve sosyal hayatın gelişimine öncülük etmiştir. Fabrikalar etrafında şekillenen şehirler, oluşan istihdam imkanları, eğitimden sosyal yaşama kadar uzanan katkılar, TÜRKŞEKER'in ülkemizin kalkınma tarihinde ne denli önemli bir yere sahip olduğunu açıkça göstermektedir.

Bir asırlık süreçte edindiği tecrübe ve bilgi birikimiyle TÜRKŞEKER; üretim kapasitesi, Ar-Ge çalışmaları, sürdürülebilir tarım uygulamaları ve çiftçi odaklı yaklaşımıyla sektörün gelişimine yön vermeye devam etmektedir. Şeker üretiminin yanı sıra yan ürünlerin ekonomiye kazandırılması, verimlilik odaklı modernizasyon çalışmaları ve gıda arz güvenliğine sunduğu katkılar sayesinde kuruluşumuz, bugün de stratejik niteliğini koruyan güçlü bir kamu sanayi kuruluşu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına girerken, geçmişten aldığı sorumluluk ve tecrübeyle ülkemizin üretim gücüne katkı sunmaya kararlılıkla devam etmektedir.

Bugün Türkiye şeker sanayisi, köklü tecrübesi, güçlü üretim altyapısı, nitelikli insan kaynağı ve modernleşme vizyonuyla yalnızca geçmişin başarılarını taşıyan değil, aynı zamanda geleceğin tarım ve gıda politikalarına yön veren güçlü bir yapıya sahiptir. İklim değişikliği, sürdürülebilirlik, verimlilik ve gıda arz

güvenliği gibi küresel ölçekte önem kazanan başlıklarda sektörümüz; çiftçimizi merkeze alan, teknolojiyi üretime entegre eden ve kaynak kullanımında etkinliği esas alan anlayışıyla çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir.

2025 Şeker Sektörü Raporu; ülkemiz şeker sektörünün mevcut durumunu, üretim verilerini, dış ticaret görünümünü, tarımsal faaliyetlerini ve sektörel gelişmeleri kapsamlı biçimde ortaya koyarken, aynı zamanda 100 yıllık birikimin ülkemize kazandırdığı ekonomik ve toplumsal değeri de gözler önüne sermektedir. Önümüzdeki dönemde, geçmişten aldığımız güç ve sorumluluk bilinciyle; üreticimiz, çalışanlarımız, paydaşlarımız ve tüm sektör bileşenleriyle birlikte ülkemizin kalkınmasına katkı sunmaya devam edeceğimize olan inancımız tamdır.

Bu vesileyle, Türkiye şeker sanayisinin 100 yıllık başarı hikâyesine emek veren tüm çalışanlarımıza, üreticilerimize, sektör temsilcilerimize ve katkı sağlayan tüm paydaşlarımıza teşekkür ediyor; hazırlanan raporun sektörümüz ve ülkemiz adına faydalı olmasını diliyorum.

Dr. Muhiddin ŞAHİN
Genel Müdür ve
Yönetim Kurulu Başkanı

TANIMLAMALAR

A Kotası Şeker: Yurtiçi talebe göre üretilen ve pazarlama yılı içinde iç pazara verilebilen şeker miktarını belirtir.

B Kotası Şeker: A kotasının belli bir oranına tekabül eden ve güvenlik payı için bulundurulmak üzere üretilen şeker miktarını belirtir.

Baz Alım Fiyatı: Üretici tarafından teslim edilen % 16 polar şeker ihtiva eden, net (firesi düşürülmüş) bir ton A kotası şeker pancarı alım fiyatıdır.

Bedele Esas Şeker Varlığı: Ödenecek pancar bedelinde dikkate alınan şeker pancarı içerisindeki şeker varlığıdır.

Randıman: Üretilen şeker miktarının, işlenen pancar miktarına oranını ifade eder.

Biyometanol: Şeker pancarı, kamış, mısır, buğday ve odunsular gibi şeker, nişasta veya selüloz içeren tarımsal ürünlerden elde edilen etanoldür.

C Şekeri: A ve B kotaları dışında üretilen ve yurt içinde pazarlanamayan şeker ile işlenmek üzere ihraç kaydıyla temin edilen ham ve beyaz şekeri belirtir.

CIF Fiyat: İngilizce açılımı "Cost Insurance and Freight" olan kısaltma; mal bedeli, sigorta ve navlun masraflarının satıcı tarafından üstlenilmiş olduğu teslim şeklini ifade etmektedir.

DİR: Dahilde İşleme İzin Belgesi, ihraç ürününün elde edilmesinde kullanılan girdilerin gümrük muafiyeti, KDV muafiyeti ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın ithal edilmesini ve yerli alımını sağlayan Ticaret Bakanlığı tarafından düzenlenen belgedir.

Erken Teslim Tazminatı: Gerekli görüldüğü takdirde üreticilerin pancarı erken sökmesi ve teslim etmesi amacıyla ödenen tazminattır.

Etanol: Meyve ve/veya tahıllardan elde edilen şekerin fermantasyonu sonucu elde edilen etil alkoldür. Etanol, yaygın olarak şeker kamışı ve mısırdan elde edilmekte olup otomobiller ve diğer motorlu araçlarda, tek başına bir yakıt olarak ya da benzine karıştırılmak suretiyle kullanılabilen bir katkı maddesidir.

Fabrika Digestionu: İşlemeye alınan şeker pancarından alınan şeker oranını ifade eder.

Fire: Üreticilerden teslim alınan pancardaki düzgün kesilmeyen baş kısmı, yaprak, toprak, çamur vb. yabancı maddelerin teslim alınan pancara oranıdır.

FOB Fiyat: İngilizce açılımı "Free On Board" olan kısaltma; satıcının malları belirli bir limanda veya yükleme noktasında alıcıya teslim etme sorumluluğunu belirtir.

Fruktoz: Meyve şekeri olarak bilinen pekmez, bal, meyve ve sebzelerin büyük bir çoğunluğunda doğal olarak bulunan bir şeker türüdür.

Glikoz: Bal ve çeşitli meyvelerde bulunan, üzüm şekeri olarak da bilinen ve sakarozdan daha az tatlı bir şeker türüdür.

Ham Şeker: İleri saflaştırma yapılmadan kısmen saflaştırılmış şerbetten elde edilen kristallerden oluşan sakarozdur. Kuru halde, polarimetrik metoda göre belirlenen sakaroz oranı ağırlık itibarıyla %99,5'ten az olan şekerdir.

ISO: İngilizce açılımı "The International Sugar Organization" olan Uluslararası Şeker Örgütünün kısaltmasıdır.

İhraç Ön İzni: Şekerin, yurt içi arz talep dengesini, fiyatlarını, stok durumunu, üretici ve imalatçı-ihracatçıların durumları dikkate alınarak, ihracına ilişkin düzenlenen belgedir.

İmalatçı-İhracatçı: İşlenmiş ürünü üreten ve ihraç eden firma.

Kampanya Dönemi: Fabrikalarda şeker üretiminin yapıldığı dönemdir.

Kök Verimi: Birim alandan elde edilen şeker pancarı miktarıdır.

Melas: Şeker fabrikalarında şeker pancarı ve şeker kamışı üretiminde fabrikasyon kademesinde şekerin fabrikasyona geri alınamayan son şurubudur. Kahverengimsi kıvamlı bir sıvıdır. Bünyesinde şeker, bazı mineral maddeler ve suda eriyen farklı bileşikler bulundurulur.

Mısır Şurubu: Nişastanın hidrolize edilmesi ile elde edilen şuruplardır.

Münavebe: Ekim nöbeti anlamında olup toprak sağlığının korunması amacıyla birden fazla değişik bitkinin aynı tarlada, yıllara göre sıraya konularak ekilmesi sistemidir.

Nişasta Bazlı Şeker (NBS): Mısır, patates, buğday, kasava (tapioka) gibi bitkilerden izole edilen nişastadan elde edilen ve temel olarak glikoz ve/ veya fruktoz içeren şekerlerdir.

Pancar Küspesi (Yaş Pancar Posası) : Şeker pancarındaki şekerin su ile ekstraksiyonu sonrasında kalan posadır. Besi hayvancılığında kaba yem olarak kullanılmaktadır.

Pancar Temizleme ve Yükleme Primi: Üreticilerin pancar temizleme ve yükleme makinesi ile yükleme yaparak fabrika merkez kantarına teslim ettikleri finesi düşürülmüş net pancar için ödenen primdir.

Pancar Üretimini Teşvik Primi: Ekolojik özellikleri gereği pancar verimi düşük olan Doğu Anadolu Bölgesindeki (Ağrı, Erzurum, Kars) üreticilerin mağdur olmaması ve bölgede pancar tarımının sürdürülebilmesi için verilen primdir.

Pazarlama Yılı: 1 Eylül - 31 Ağustos arasındaki dönemi ifade eder.

Sakaroz: Bir glikoz molekülü ile bir fruktoz molekülünden oluşan bir şeker türü olup ve başlıca şeker kamışı ve şeker pancarından elde edilir. Meyve ve sebzelerin çoğunda serbest olarak bulunur.

Şeker: Beyaz şeker (standart, rafine, küp ve kristal şeker), yarı beyaz şeker, rafine şeker, ham şeker ve kahverengi şeker olarak sınıflandırılan, pancar veya kamıştan üretilen kristallendirilmiş sakaroz ile nişasta kökenli izoglikoz, likid ya da kurutulmuş halde glikoz şurubu, sakaroz veya invert şeker veya her ikisinin karışımının suda çözünmesinden meydana gelen şeker çözeltisi ve invert şeker şurubu ile inülin şurubudur.

Şeker Kamışı: Buğdaygiller familyasından, genellikle 3-5 metre kadar boyu olan, saplarından şeker elde edilen bitkidir.

Şeker Pancarı: Etil kökünden şeker elde edilen, ıspanakgiller familyasından olan bir tarım bitkisidir.

Tahsisat Belgesi: İhracatçı birlikleri genel sekreterliklerinin bildirimini müteakip Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi tarafından elektronik ortamda düzenlenen, imalatçı-ihracatçı firmaya tedarikçiler tarafından satışı yapılabilecek C şeker miktarını ve geçerlilik süresini gösteren belgedir.

Yüksek Fruktozlu Mısır Şurubu (HFCS): HFCS (high fructose corn syrup) olarak isimlendirilmekte olan ve mısır nişastasının hidrolizi sonucu elde edilen glikoz şurubunun içindeki glikozun bir kısmının fruktoza dönüştürülmesi (izomerizasyon) sonucunda ortaya çıkan sakarozun alternatif sıvı bir tatlandırıcıdır. HFCS'nin iki temel türü olan HFCS-42 ve HFCS-55; sırasıyla % 42 ve % 55 fruktoz içermektedir.

Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcı (YYT): Tatlandırıcılar günlük yaşamda kullanılan şekerin yerini almak üzere üretilen, aynı miktardaki şekerden daha tatlı olan ve daha az enerji içeren kimyasal maddelerdir.

ŞEKER SEKTÖRÜ RAPORU

Kökene Sanskritçe “Sarkara” kelimesine dayanan Şeker kelimesi, İngilizce “Sugar”, Almanca “Zucker”, Fransızca “Sucre”, Farsca “Şakar”, Arapça “Sukkar”, İtalyanca “Zuchero”, İspanyolca “Azucar” Portekizce “Açúcar”, Rusça “Saxar” olarak aynı kökten dünyaya yayılmış, Orta Farsça döneminde Türkçeye geçmiştir.

Dünyada tatlandırıcı talebi sakaroz kökenli şekerler, nişasta bazlı şekerler ve yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar olmak üzere üç değişik kaynaktan karşılanmaktadır. Sakaroz kökenli şekerler ile nişasta bazlı şekerler kalorigen tatlandırıcılar sınıfında, yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar ise kalorisiz tatlandırıcılar sınıfında yer almaktadır. Sakaroz adıyla bilinen şekerler, şeker pancarı veya şeker kamışından elde edilen şekerlerdir. Mısır, buğday, patates gibi nişasta içeren ham maddelerden elde edilen, nişastanın uygun koşullarda asit ve enzimlerle hidrolize edilmesi ile üretilen ve yapısında sakaroz da olduğu gibi glikoz ve fruktoz yer alan şekerler ise nişasta bazlı şekerler olarak adlandırılmaktadır. En çok kullanılan çeşitleri Aspartam, Asesülfam-K ve Sakaroz olan yüksek yoğunluklu tatlandırıcılar ise günlük yaşamda kullandığımız şekerin yerini almak üzere yapay olarak üretilen, aynı miktardaki şekerden daha tatlı olan ve daha az enerji içeren kimyasal maddelerdir.

Şeker Sanayisinin Gelişimi

Şekerin hikâyesi, şeker kamışı ile başlamaktadır. Eski kaynaklardan öğrenildiği üzere şeker, ilk olarak kamıştan elde edilmiş ve anavatanı da Hindistan’dır. Şeker kamışı özünün kaynatılarak katı şeker elde edilmesi öğretisi, MS 7’nci yüzyılda Hindistan, İran, Mısır ve oradan da Arabistan’a giden bir yol izlemiştir. MS. 10’uncu Yüzyılda Venedik’in şekerle tanışmasından sonra, Avrupa’daki şeker ticareti el değiştirerek Araplardan Venediklilerin eline geçmiştir.

Coğrafi keşifler şekerin seyrini de değiştirmiştir. 15’inci yüzyılda Amerika’nın keşfinin ardından Kristof Kolomb’un St. Domingo’ya götürmüş olduğu şeker kamışı fideleri, bölgeye uyumluluk göstermiş, Küba, Porto Riko ekseninde hızla gelişmiş ve kristal şeker üretimi bile yapılmıştır. Amerika kıtasından şekerin en fazla tüketildiği kıta olan Avrupa’ya şeker ihracatı da yapılmaya başlanmış, aralarında İngiltere, Fransa, Hollanda ve Almanya’nın da bulunduğu ülkelerde Avrupa’nın ilk şeker rafineleri kurulmuştur. Asya’nın doğusundan çıkan ve batıda yeni keşfedilen kıtaya kadar uzanan şeker, 17. yüzyılda artık tüm dünyada tanınan bir ürün haline gelmiştir.

Avrupa'nın, politik, askeri ve ekonomik açıdan yükselmesi arzusu, dışa bağımlılığın azaltılması gibi yaklaşımların ön plana çıktığı 18. Yüzyılda bilim insanları, alternatif şeker hammaddeleri bulmak ve üretmek adına desteklenmişlerdir. Alternatif ürün olarak ortaya çıkan ürün ise şeker pancarı olmuştur. Her ne kadar yeni bir ürün olarak ortaya çıkmış olsa da pancar, geçmişi 8'inci yüzyılda Babillere kadar uzanan fakat bu dönemde şeker elde edilebileceği bilinmeyen bir üründür.

1747 yılında, Alman Andreas Sigismund Marggraf, pancardan şeker elde edilebileceğini, kamıştan elde edilen şekerle aynı özellikleri gösteren bir ürün olduğunu ortaya koyarak pancar şekerinin keşfini gerçekleştirmiştir. 1799 yılında Berlin Şeker İmalathanesi'nde ilk şeker pancarı numunesini elde etmeyi başaran Franz Achard, 1802 yılında Aşağı Şilezya'da pancardan şeker elde edilen dünyanın ilk şeker fabrikasını kurmuştur.

Pancar şekerinin kamış şekerine oranla daha maliyetli olması, pancarın gözden düşmesine sebebiyet verse de Fransa Kralı Napolyon'un 1806 yılında İngiltere'ye karşı Abluka Politikasını başlatarak İngiltere'ye Kara Avrupa'sında abluka uygulaması sonucu bu algı değişmiştir. En çok şeker tüketilen kıta olan Avrupa'nın, deniz yolları hâkimi İngiltere ile bağlantısının kesilmesi üzerine şeker kıtlığı yaşamaya kıtanın birçok bölgesinde pancar şekerini tarımı başlatmış ve bunun sonucu olarak çok sayıda pancar şekerini fabrikası kurulmuştur.

1815 yılında, Fransa ve İngiltere arasında süregelen çekişme, Waterloo muharebesi'nde Fransa'nın mağlubiyetiyle sonuçlanınca Avrupa'nın kapıları yeniden İngiltere'ye açılmış ve kamış şekerini, yeniden kıtaya giriş yapmıştır. Abluka döneminde pancar şekerinin kıtada yayılması ve ablukadan sonra kamış şekerinin yeniden gelişi ile iki meta arasında rekabet yaşanmaya başlamıştır. Bu sayede bir yandan şeker fiyatları düşerken diğer yandan pancar şekerini fabrikaları, büyük bir darbe yemiş ve birçoğu kapanmıştır.

Şeker pancarının yaşamış olduğu bu talihsiz serüven, onu yaklaşık 10-15 sene kadar sekteye uğratmış olsa da Fransa'nın şeker oranını artıracak çalışmalarının karşılık vermesi sonucunda %15-20 civarı şeker içeren pancarlar yetiştirilmiştir. Buna paralel yasal hamlelerle desteklenen üretim aşamalarının iyileştirme çabaları ile maliyetlerin düşürülmesi amaçlanmış ve bu durum dibe vurmuş pancar şekerini üretimini yeniden canlandırmıştır. Bundan sonraki süreç, pancar şekerini için gelişim dönemi olmuş, Fransa ve Almanya başta olmak üzere Avrupa'nın birçok noktasına pancar şekerini fabrikaları kurulmaya başlamıştır.

İklimi ve toprak koşulları pancar için uygun olan ülkemizde 6 Kasım 1925 tarihinde Uşak'ta ilk Şeker Fabrikasının temeli atılmıştır. Bu esnada 22 Aralık 1925 tarihinde Alpullu Şeker Fabrikasının temeli atılarak kısa sürede fabrikanın montajı bitirilmiş ve 26 Kasım 1926 tarihinde fabrika işletmeye açılarak ilk Türk şekeri üretilmiştir. Uşak Şeker Fabrikası ise 17 Aralık 1926 tarihinde işletmeye açılmıştır.

1933 yılına kadar ülkemizin şeker ihtiyacı Uşak ve Alpullu fabrikalarının üretimi ile kısmen karşılanmıştır. Bu iki fabrika ile pancar tarımında ve şeker fabrikası işletmesinde elde edilen tecrübelerin yardımıyla beraber Eskişehir ve Turhal Şeker Fabrikaları da işletmeye açılmıştır. Ayrı şirketler halinde kurulan Alpullu, Uşak, Eskişehir ve Turhal Şeker Fabrikaları; 6 Temmuz 1935 tarihinde, üç milli bankamızın eşit paylarla ortak oldukları tek bir şirket çatısı altında toplanarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. kurulmuştur.

Şeker üretim faaliyetleri 1950 yılına kadar dört şeker fabrikası ile yürütülürken bu tarihten sonra açılan fabrikalarla günümüzde; 14 adedi TÜRKŞEKER'e, 12 adedi özel sektöre ve 6 adedi kooperatiflere ait olmak üzere toplam 32 şeker fabrikası ile ülkenin şeker ihtiyacını karşılamak üzere üretime devam etmektedir.

DÜNYA ŞEKER DURUMU

DÜNYA ŞEKER DENGESİ

2024/25 döneminde 176 milyon 56 bin ton olan küresel şeker üretiminin 2025/26 döneminde %2,97 oranında artış göstererek 181 milyon 287 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Artışın başlıca nedenleri Hindistan, Tayland ve Pakistan'daki üretim artışlarıdır.

Küresel şeker tüketiminin ise bir önceki döneme göre %0,31 oranında artış göstererek 180 milyon 69 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Bununla birlikte, 2023/24 sezonunda gerçekleşen 181,207 milyon tonluk tüketim, rekor seviyesini korumaktadır.

Tablo 1: Dünya Şeker Dengesi

Dünya Şeker Dengesi (Bin Ton)			
	2024/25	2025/26	Önceki Döneme Göre Değişim Oranı (%)
Üretim Miktarı	176.056	181.287	2,97
Tüketim Miktarı	179.520	180.069	0,31
Fazla/Açık	-3.464	1.218	
İthalat Talebi	64.731	63.222	-2,33
İhracat Uygunluğu	64.796	64.324	-0,73
Kapanış Stokları	93.184	93.300	0,12
Stok/ Tüketim Oranı (%)	51,91	51,81	-

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

Küresel arz/talep durumuna bakıldığında 2025/26 döneminde küresel fazlanın (dünya üretimi ile tüketimi arasındaki fark) 1 milyon 218 bin ton civarında gerçekleşmesi beklenmektedir.

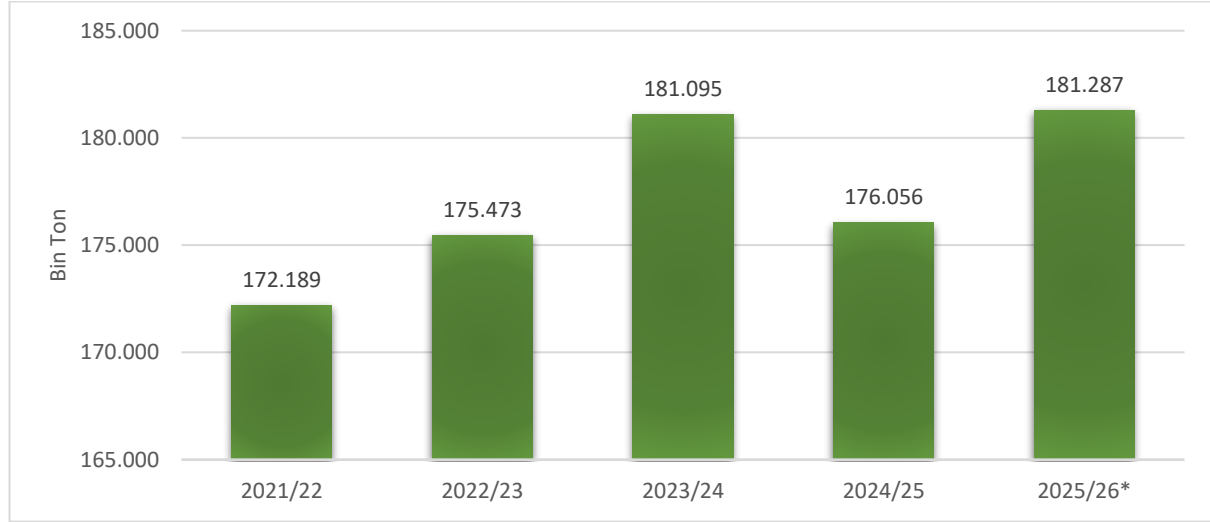
Üretim ve tüketim tahminlerindeki değişimler küresel stoklara ilişkin politikaları yönlendirmektedir. 2024/25 döneminde %51,91 olan stok kullanım oranının 2025/26 döneminde %51,81 olması beklenmektedir.

2025/26 sezonunda şeker ithalatının önceki sezona göre %2,33 oranında azalış göstererek 63 milyon 222 bin ton olacağı tahmin edilmektedir. Aynı dönemde ihracat miktarının ise %0,73 oranında azalış göstererek 64 milyon 324 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

DÜNYA ŞEKER ÜRETİMİ

Küresel şeker üretimi; pandemiden sonraki dönemlerde toparlanmaya başlayarak 2021/22 döneminde 172 milyon 189 bin ton, 2022/23 döneminde ise 175 milyon 473 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 1 : Son Beş Yılda Dünya Şeker Üretimi (Bin Ton)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin
2024/25 döneminde bir önceki üretim dönemine göre %2,78 oranında azalış göstererek 176 milyon 56 bin ton olarak gerçekleşen küresel şeker üretiminin, 2025/26 döneminde %2,97 oranında artış göstererek 181 milyon 287 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Tablo 2: Dünya Şeker Üretimi (Bin Ton)

Dünya Şeker Üretimi (Bin Ton)		
Dönem	Üretim Miktarı	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	172.189	2,07
2022/23	175.473	1,91
2023/24	181.095	3,20
2024/25	176.056	-2,78
2025/26*	181.287	2,97

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026(ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

2025/26 dönemi tahminlerine göre şeker üretiminde bir önceki döneme göre en fazla artış yaşaması beklenen ülke 3 milyon 390 bin ton ile Hindistan olmuştur. Tayland'ın üretim miktarının 814 bin ton, Pakistan'ın üretim miktarının ise 763 bin ton artış göstermesi beklenmektedir.

Tablo 3: Dünya Şeker Üretimindeki Değişim (Bin Ton)

2025/26 Döneminde Dünya Şeker Üretimindeki Değişim (Bin Ton)			
2025/26 Dönemine Göre Şeker Üretiminde Artış Göstermesi Beklenen Ülkeler		2025/26 Dönemine Göre Şeker Üretiminde Azalış Göstermesi Beklenen Ülkeler	
Hindistan	3.390	Avustralya	-0.584
Tayland	0.814	AB	-0.502
Pakistan	0.763	Mısır	-0.300

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Üç Aylık Piyasa Görünümü, Şubat 2026 (ISO, Quarterly Market Outlook February, 2026)

2025/26 dönemi tahminlerine göre şeker üretiminde bir önceki döneme göre en fazla azalış yaşaması beklenen ülke 584 bin ton ile Avustralya olmuştur. AB'nin üretim miktarının 502 bin ton, Mısır'ın üretim miktarının ise 300 bin ton azalış göstermesi beklenmektedir.

Tablo 4: Dünya Kamış ve Pancar Şekeri Üretimi (Milyon Ton)

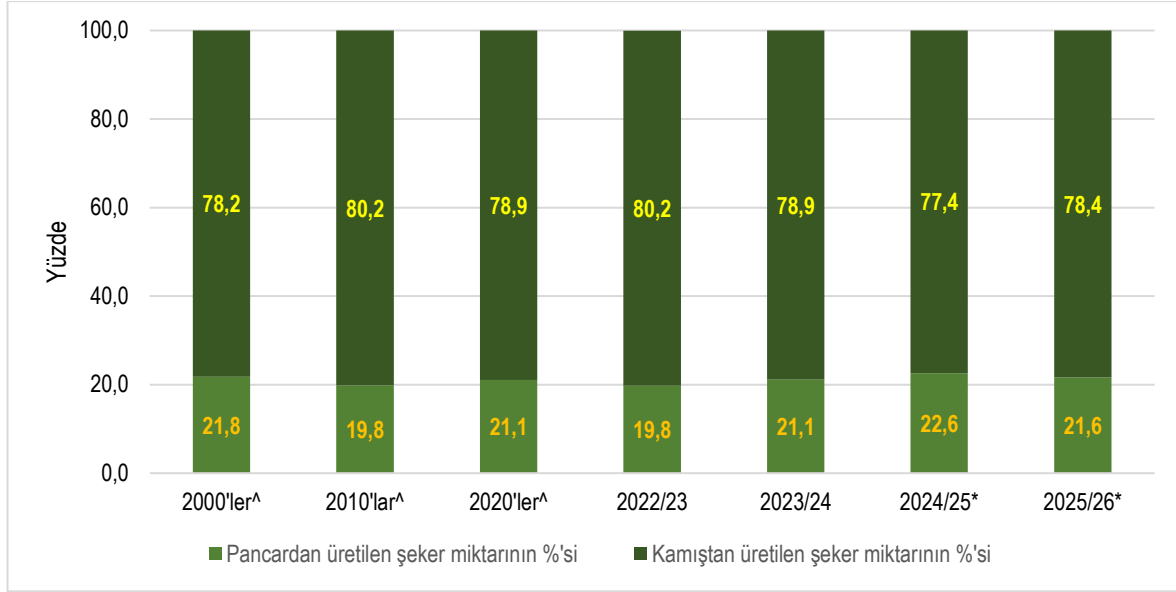
Dünya Kamış ve Pancar Şekeri Üretimi (Milyon Ton)							
	2000'ler [^]	2010'lar [^]	2020'ler [^]	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26*
Pancardan üretilen şeker miktarı	30,7	33,5	37,1	34,7	38,3	39,8	39,2
Kamıştan üretilen şeker miktarı	110,4	135,6	138,8	140,7	142,9	136,3	142,1
Toplam şeker üretim miktarı	141,1	169,1	175,9	175,5	181,2	176,1	181,3

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Üç Aylık Piyasa Görünümü, Şubat 2026 (ISO, Quarterly Market Outlook February, 2026) ([^])Ortalama, (^{*})Tahmin

2024/25 döneminde 136,3 milyon ton olan kamış şekeri üretiminin 2025/26 döneminde 5,8 milyon ton artarak 142,1 milyon ton olması beklenmektedir. Özellikle Hindistan ve Pakistan'daki gelişmeler, Güney Asya kaynaklı kamış şekeri üretimindeki dalgalanmanın temel belirleyicisi olmuştur.

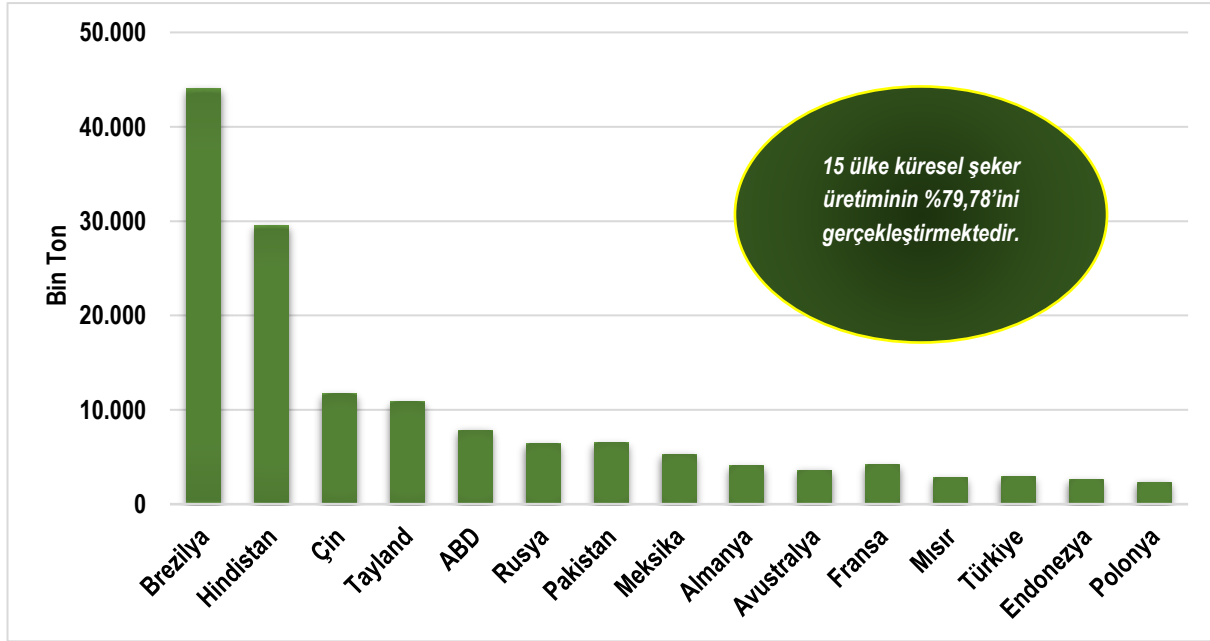
2024/25 döneminde 39,8 milyon ton olan pancar şekeri üretiminin 2025/26 döneminde 600 bin ton azalarak 39,2 milyon ton olması beklenmektedir. 2022/23 sezonundaki 34,72 milyon tonluk dip seviyeden sonra pancar şekeri üretimindeki yükseliş trendinin kırılması, büyük ölçüde AB'deki ekim alanı azalışından kaynaklanmaktadır.

Grafik 2: Dönemlere Göre Kamıştan ve Pancardan Üretilen Şeker Miktarı Yüzdesi (%)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Üç Aylık Piyasa Görünümü, Şubat 2026 (ISO, Quarterly Market Outlook February, 2026)

Grafik 3: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Şeker Üretiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

Tablo 5: Şeker Üretiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke

Şeker Üretiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke				
Ülkeler	2024/25 Dönemi Üretim Miktarı (Bin Ton)	2025/26* Dönemi Üretim Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim Oranı (%)	2025/26 Döneminde Ülkelerin Küresel Üretimdeki Payları (%)
Brezilya	44.109	44.064	-0,10	24,31
Hindistan	26.110	29.500	12,98	16,27
Çin	11.162	11.700	4,82	6,45
Tayland	10.050	10.864	8,10	5,99
ABD	7.764	7.854	1,16	4,33
Rusya	6.311	6.400	1,41	3,53
Pakistan	5.737	6.500	13,30	3,59
Meksika	4.770	5.264	10,36	2,90
Almanya	4.374	4.057	-7,25	2,24
Avustralya	4.197	3.613	-13,91	1,99
Fransa	3.920	4.168	6,33	2,30
Mısır	3.100	2.800	-9,68	1,54
Türkiye	2.760	2.915	5,62	1,61
Endonezya	2.680	2.600	-2,99	1,43
Polonya	2.579	2.329	-9,69	1,28

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)
(*Tahmin)

Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkeler

2025/26 dönemi tahminlerine göre kamıştan şeker üreten önemli ülkeler incelendiğinde 44 milyon 64 bin tonluk üretim miktarıyla Brezilya'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Brezilya'yı 29 milyon 500 bin tonluk üretim miktarıyla Hindistan, 10 milyon 864 bin tonluk üretim miktarıyla Tayland takip etmiştir.

Tablo 6: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkeler

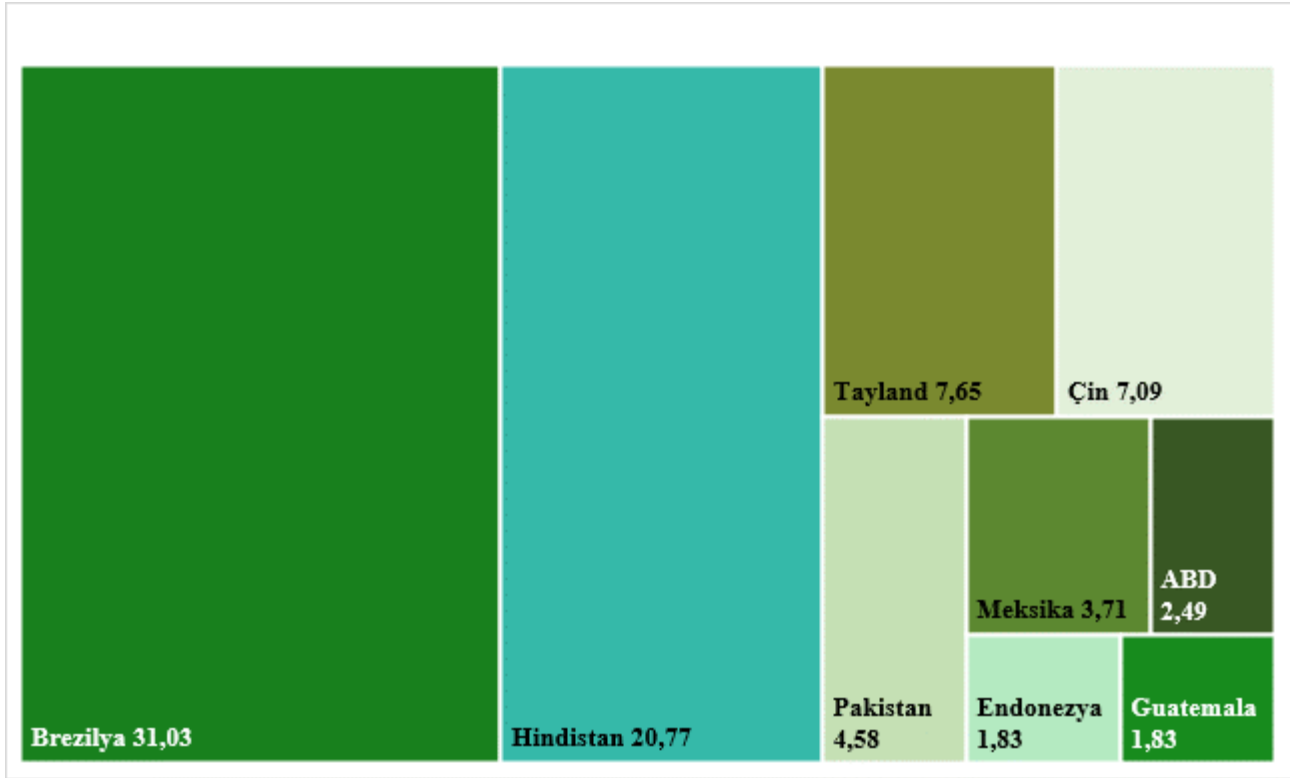
2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkeler		
Ülkeler	Üretim Miktarı (Bin Ton)	Küresel Kamış Şekeri Üretimine Göre Payı (%)
Brezilya	44.064	31,03
Hindistan	29.500	20,77
Tayland	10.864	7,65
Çin	10.062*	7,09
Pakistan	6.500	4,58
Meksika	5.264	3,71
ABD	3.534*	2,49
Endonezya	2.600	1,83
Guatemala	2.600	1,83

Bu ülkeler küresel kamış şekeri üretiminin %80,9'unu gerçekleştirmektedir.

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

(*)Tahmin (Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2025 (ISO, World Sugar Balances, February 2025) verilerine göre tahmin edilmiştir.)

Grafik 4: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkelerin Toplam Kamış Şekeri Üretimindeki Payları (%)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

2025/26 döneminde küresel kamış şekeri üretiminin %31,03'ünü Brezilya'nın, %20,77'sini Hindistan'ın, %7,65'ini ise Tayland'ın gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Kamış şekeri üretiminde lider konumda olan Brezilya'da 2023/24 döneminde 46 milyon 712 bin ton olan şeker üretim miktarı 2024/25 döneminde düşüş göstererek 44 milyon 109 bin ton olmuştur. 2025/26 döneminde ise bu miktarın 44 milyon 64 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Hindistan'da 2023/24 döneminde 31 milyon 875 bin ton şeker üretilirken 2024/25 döneminde 26 milyon 110 bin ton şeker üretilmiştir ve üretim miktarı %18,09 oranında azalış göstermiştir. 2025/26 döneminde ise şeker üretiminin %12,98 oranında artış göstererek 29 milyon 500 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Tayland'da 2023/24 döneminde bir önceki döneme göre %21,78 oranında azalan şeker üretim miktarı 2024/25 döneminde %18,93 oranında artış göstererek 10 milyon 50 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025/26 döneminde ise şeker üretim miktarının %8,1 oranında artış göstererek 10 milyon 864 bin ton olması beklenmektedir.

Çin, hem şeker kamışından hem de şeker pancarından şeker üreten ülkeler arasında yer almaktadır. Ülkede üretilen şekerin yaklaşık %86'sı şeker kamışından elde edilirken geri kalan kısmı şeker pancarından

elde edilmektedir. Çin'de son beş dönemdeki üretim miktarları incelendiğinde en yüksek kamış şekeri üretiminin 2024/25 döneminde 9 milyon 599 bin ton olarak gerçekleştiği görülmektedir. **2025/26 döneminde ise üretim miktarının %4,82 oranında artış göstererek 10 milyon 62 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.**

Pancardan Şeker Üreten Önemli Ülkeler

2025/26 dönemi tahminlerine göre pancardan şeker üreten önemli ülkeler incelendiğinde 6 milyon 400 bin tonluk şeker üretim miktarıyla Rusya'nın ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Rusya'yı 4 milyon 319 bin tonluk şeker üretim miktarıyla ABD, 4 milyon 168 bin tonluk şeker üretim miktarıyla Fransa takip etmiştir.

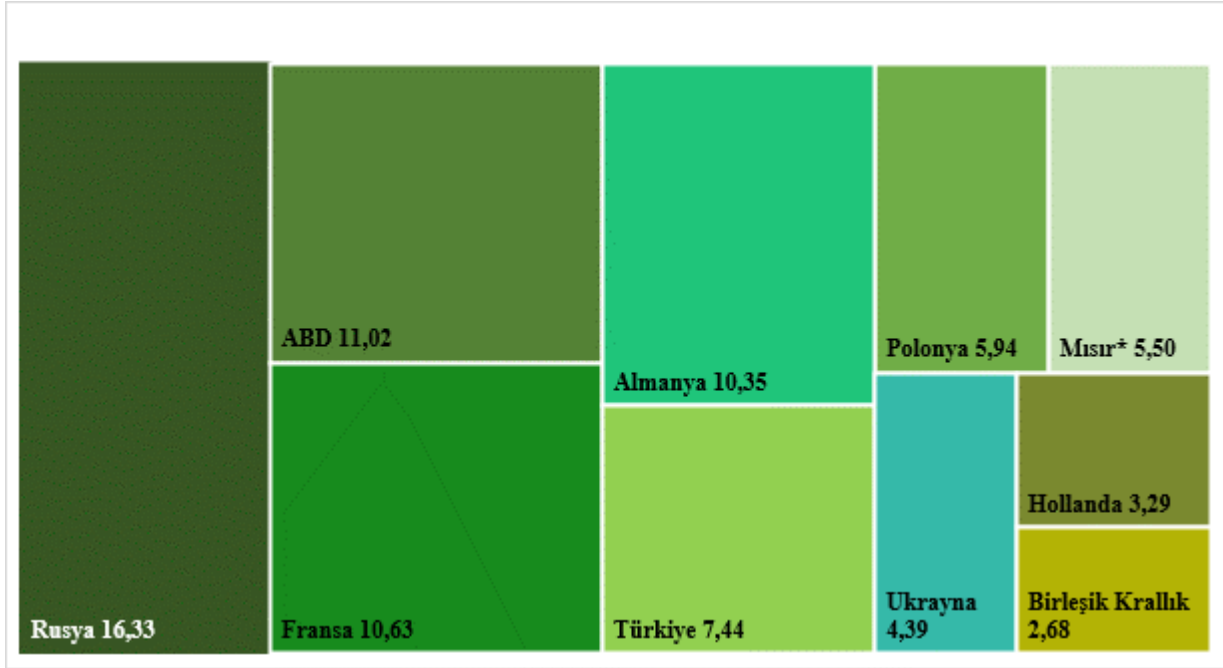
Tablo 7: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Pancardan Şeker Üreten Önemli Ülkeler

2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Pancardan Şeker Üreten Önemli Ülkeler		
Ülkeler	Üretim Miktarı (Bin Ton)	Küresel Pancar Şekeri Üretimine Göre Payı (%)
Rusya	6.400	16,33
ABD	4.319	11,02
Fransa	4.168	10,63
Almanya	4.057	10,35
Türkiye	2.915	7,44
Polonya	2.329	5,94
Mısır*	2.156	5,50
Ukrayna	1.720	4,39
Hollanda	1.290	3,29
Birleşik Krallık	1.050	2,68

Bu ülkeler küresel pancar şekeri üretiminin %77,56'sını gerçekleştirmektedir

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)
(*Tahmin (Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2025 (ISO, World Sugar Balances, February 2025) verilerine göre tahmin edilmiştir.)

Grafik 5: 2025/26 Dönemi Tahminlerine Göre Kamıştan Şeker Üreten Önemli Ülkelerin Toplam Kamış Şekeri Üretimindeki Payları (%)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

2025/26 döneminde küresel pancar şekeri üretiminin %16,33'ünü Rusya'nın, %11,02'sini ABD'nin, %10,63'ünü ise Fransa'nın gerçekleştirmesi beklenmektedir.

Pancar şekeri üretiminde lider konumda olan Rusya'da 2023/24 döneminde 6 milyon 933 bin ton olan şeker üretim miktarı 2024/25 döneminde düşüş göstererek 6 milyon 311 bin ton olmuştur. 2025/26 döneminde ise bu miktarın 6 milyon 400 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Almanya'da 2024/25 döneminde 4 milyon 374 bin ton olan şeker üretim miktarının 2025/26 döneminde %7,25 oranında azalarak 4 milyon 57 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Ülkede pancar verimlerinin batıdaki komşu üye ülkelere kıyasla daha düşük olduğu belirtilmektedir. Ayrıca etanol üretiminde pancar kullanımının artması da vurgulanmaktadır.

Hem şeker kamışından hem de şeker pancarından şeker üreten ülkeler arasında yer alan bir diğer ülke de ABD'dir. ABD'de üretilen şekerin yaklaşık %55'i şeker pancarından elde edilirken geri kalan kısmı şeker kamışından elde edilmektedir. 2025/26 döneminde pancardan şeker üretim miktarının bir önceki döneme göre %1,16 oranında artarak 4 milyon 320 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

2025/26 döneminde Fransa'da şeker üretiminin 2024/25 dönemine göre %6,33 oranında artış göstererek 4 milyon 168 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Dünya'nın önemli pancar şekeri üreticileri arasında yer alan Türkiye; dünyada Rusya, Almanya, ABD ve Fransa'nın ardından beşinci, Avrupa Kıtası içerisinde ise Rusya, Almanya ve Fransa'nın ardından dördüncü sırada yer almaktadır. **Türkiye'de 2025/26 döneminde önceki döneme göre %5,62 oranında artış yaşanarak 2 milyon 915 bin ton şeker üretimi ile beklentilerin üzerinde bir üretimin gerçekleşmesi öngörülmektedir.** Ekim alanlarının azaldığı ve yaz aylarında şiddetli kuraklık yaşandığı bildirildiği için sonuç sürpriz olarak değerlendirilmektedir. **Ancak 2023/24 dönemindeki 3 milyon 284 bin ton üretim hala rekor seviyesini korumaktadır.**

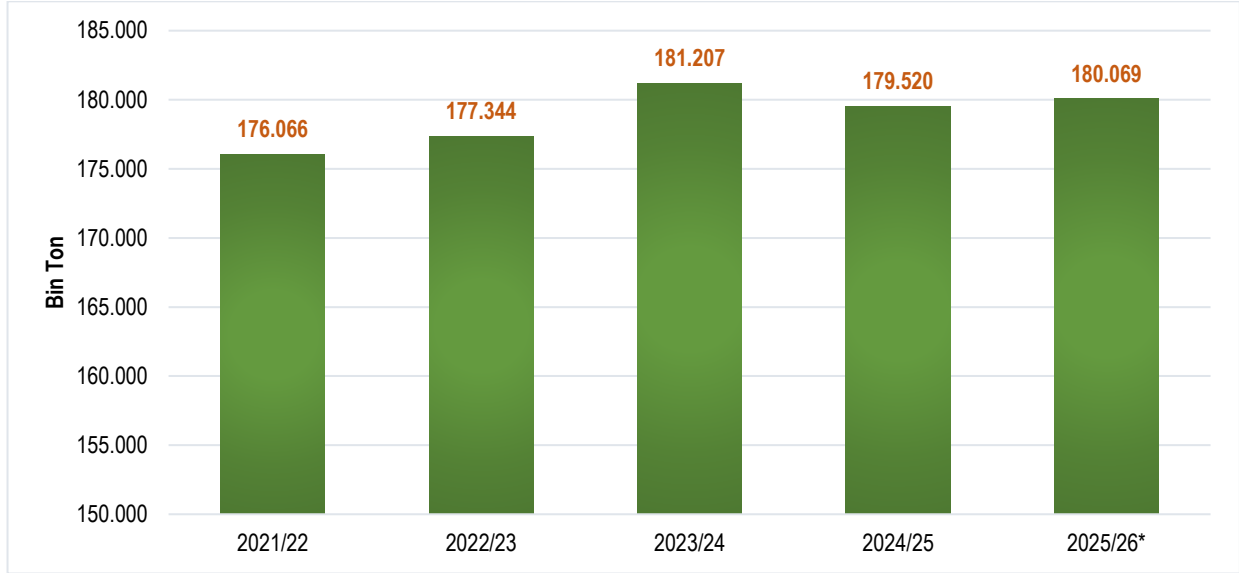
Mısır'da 2024/25 sezonunda 3 milyon 100 bin tonluk üretim ulusal sektör açısından yeni bir dönemi başlatmıştır. 2025/26 sezonunda üretimin önceki sezonun zirve seviyesine ulaşması beklenmemekle birlikte, toplam üretimin 2 milyon 800 bin ton olması öngörülmektedir.

2025/26 döneminde Ukrayna'nın şeker üretiminin 2024/25 dönemine göre %4,44 oranında azalış göstererek 1 milyon 720 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

DÜNYA ŞEKER TÜKETİMİ

Pandemi döneminin etkisiyle beraber 2019/20 ve 2020/21 dönemlerinde gerileyen küresel şeker tüketiminin 2020/21 dönemi ve sonrasında artış eğilimi gösterdiği görülmektedir.

Grafik 6: Dünya Şeker Tüketimi (Bin Ton)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

2021/22 döneminde 176 milyon 66 bin ton olan küresel şeker tüketimi 2022/23 artarak 177 milyon 344 bin ton olmuştur. 2023/24 döneminde 181 milyon 207 bin ton iken 2024/25 döneminde %0,93 oranında azalarak 179 milyon 520 bin ton olmuştur. **2025/26 döneminde ise küresel şeker tüketimi miktarının %0,31 oranında artarak 180 milyon 69 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.**

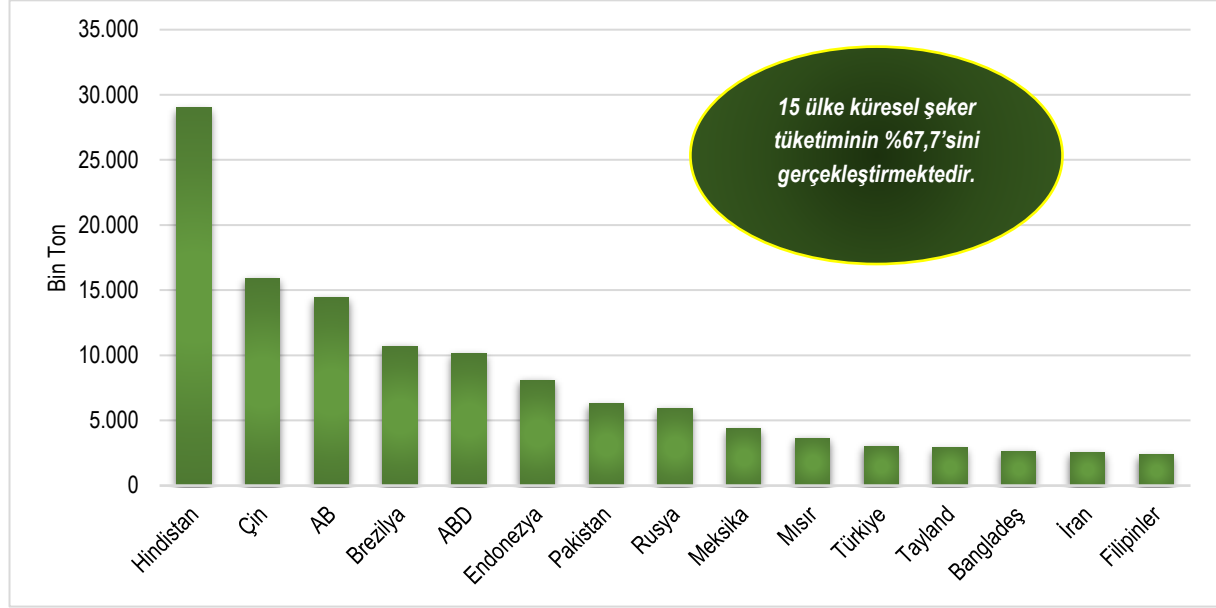
Tablo 8: Dünya Şeker Tüketimi (Bin Ton)

Dünya Şeker Tüketimi		
Dönem	Tüketim Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	176.066	4,02
2022/23	177.344	0,73
2023/24	181.207	2,18
2024/25	179.520	-0,93
2025/26*	180.069	0,31

Bu ülkeler küresel pancar şekeri üretiminin %77,56'sını gerçekleştirmektedir.

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

Grafik 7: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Şeker Tüketiminde Önde Gelen ilk 15 Ülke

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

Küresel şeker tüketiminde birinci sırada yer alan Hindistan'ın 2024/25 dönemi şeker tüketim miktarı 28 milyon 700 bin ton olmuştur. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %1,05 oranında artış göstererek 29 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Hindistan'ı ikinci sırada takip eden Çin'in ise 2024/25 dönemi şeker tüketim miktarı 15 milyon 750 bin ton olmuştur. Bu tüketim miktarının 2025/26 döneminde 15 milyon 900 bin ton olması beklenmektedir.

Küresel şeker tüketiminde üçüncü sırada yer alan AB'nin 2024/25 dönemi şeker tüketim miktarı 14 milyon 817 bin tondur. 2025/26 döneminde bu miktarın %2,56 oranında azalarak 14 milyon 437 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

2024/25 döneminde şeker tüketim miktarı 11 milyon ton olan **Brezilya'nın** 2025/26 döneminde şeker tüketiminin %2,73 oranında azalarak 10 milyon 700 bin ton olması beklenmektedir.

2024/25 döneminde **ABD'nin** şeker tüketim miktarı 10 milyon 547 bin ton olmuştur. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %3,83 oranında azalarak 10 milyon 143 bin ton olacağı beklenmektedir.

Rusya'nın 2024/25 döneminde 5 milyon 900 bin ton olan şeker tüketim miktarının 2025/26 döneminde %0,85 oranında artış göstererek 5 milyon 950 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

Küresel şeker tüketiminde on birinci sırada yer alan **Türkiye'de** 2024/25 döneminde şeker tüketim miktarı 2 milyon 900 bin tondur. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %3,45 oranında artarak 3 milyon ton olması beklenmektedir.

Tablo 9: Şeker Tüketiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke

Şeker Tüketiminde Önde Gelen İlk 15 Ülke				
Ülkeler	2024/25 Dönemi Tüketim Miktarı (Bin Ton)	2025/26* Dönemi Tüketim Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim Oranı(%)	2025/26 Döneminde Ülkelerin Küresel Tüketimdeki Payları(%)
Hindistan	28.700	29.000	1,05	16,10
Çin	15.750	15.900	0,95	8,83
AB	14.817	14.437	-2,56	8,02
Brezilya	11.000	10.700	-2,73	5,94
ABD	10.547	10.143	-3,83	5,63
Endonezya	7.950	8.100	1,89	4,50
Pakistan	6.200	6.300	1,61	3,50
Rusya	5.900	5.950	0,85	3,30
Meksika	4.210	4.357	3,49	2,42
Mısır	3.600	3.625	0,69	2,01
Türkiye	2.900	3.000	3,45	1,67
Tayland	2.850	2.900	1,75	1,61
Bangladeş	2.600	2.640	1,54	1,47
İran	2.520	2.520	0,00	1,40
Filipinler	2.300	2.350	2,17	1,31

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

Bölgesel Şeker Tüketimi

Genç nüfusun yoğun olduğu bölgelerde ilerleyen yıllarda şeker kullanımının artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bölgelere göre farklılaşan yaş profilleri, gelecekteki nüfus oranı ve şeker tüketimi artışı üzerinde oldukça önemli etkilere sahip olacaktır. Bölgesel paylara bakıldığında Asya (Güney Asya dahil) ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesi birlikte küresel tüketimin yarısından fazlasını oluşturmaktadır. Buna Güney Amerika ve Afrika eklendiğinde küresel tüketimin yaklaşık %74'üne ulaşılmaktadır.

Tablo 10: Bölgelere Göre Tüketim (Bin Ton)

Bölgelere Göre Tüketim			
Bölgeler	2024/25 Dönemi Tüketim Miktarı (Bin Ton)	2025/26* Dönemi Tüketim Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim(%)
Batı Avrupa	16.870	16.490	-2,25
Doğu Avrupa	10.202	10.314	1,10
Kuzey ve Orta Amerika	19.859	19.582	-1,39
Güney Amerika	18.239	18.040	-1,09
Orta Doğu ve Kuzey Afrika	20.147	20.297	0,74
Uzak Doğu ve Okyanusya	40.144	40.563	1,04
Hint Alt Kıtası	38.888	39.328	1,13
Ekvator ve Güney Afrika	12.409	12.693	2,29

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

Küresel şeker tüketimi bölge bazında incelendiğinde 2025/26 döneminde en fazla tüketim artışının Ekvatorial ve Güney Afrika'da gerçekleşmesi beklenmektedir. Ekvatorial ve Güney Afrika'da 2024/25 döneminde 12 milyon 409 bin ton olan şeker tüketiminin 2025/26 döneminde %2,29 oranında artış göstererek 12 milyon 693 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

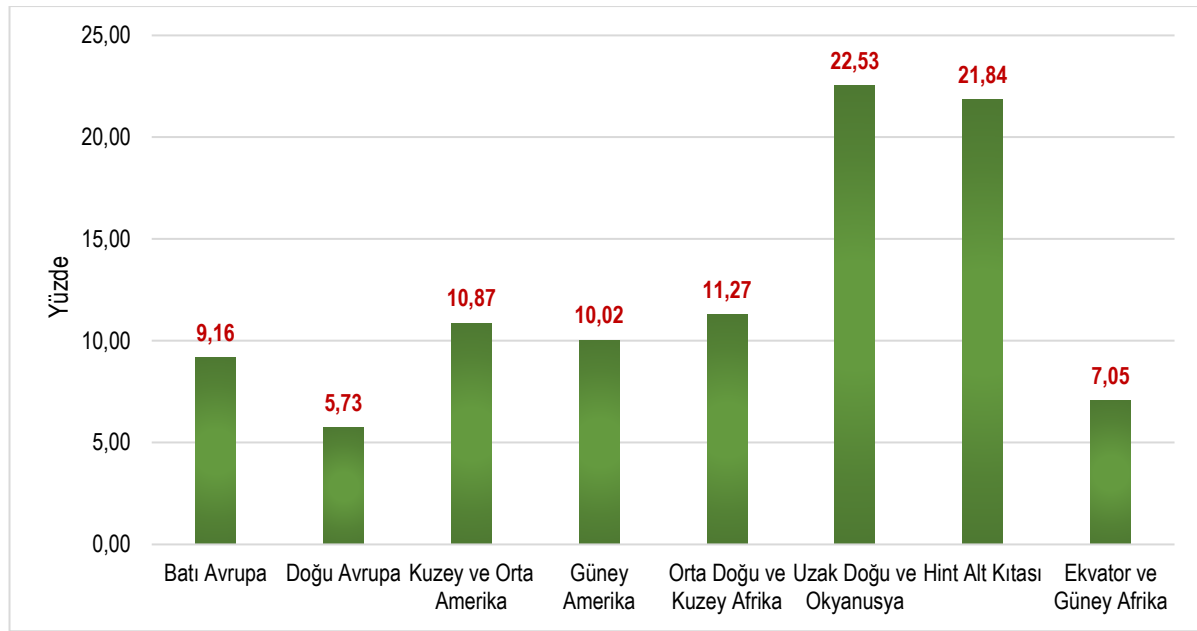
Hint Alt Kıtası'nda 2024/25 döneminde 38 milyon 888 bin ton olan şeker tüketiminin 2025/26 döneminde %1,13 oranında artış göstererek 39 milyon 328 bin tona ulaşacağı tahmin edilmektedir.

2024/25 dönemi tahminlerine göre şeker tüketim miktarı 10 milyon 202 bin ton olan **Doğu Avrupa'da** ise 2025/26 dönemi şeker tüketim miktarının %1,10 oranında artış göstererek 10 milyon 314 bin tona ulaşması beklenmektedir.

Batı Avrupa Bölgesi'nde 2024/25 döneminde 16 milyon 870 bin ton olan şeker tüketim miktarının 2025/26 döneminde %2,25 oranında azalış göstermesi ve 16 milyon 490 bin ton olması beklenmektedir.

Kuzey ve Orta Amerika'da 2024/25 döneminde 19 milyon 859 bin ton olan şeker tüketim miktarının 2025/26 döneminde %1,39 oranında azalış göstermesi ve 19 milyon 582 bin ton olması beklenmektedir.

Grafik 8: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Bölgelere Ait Tüketim Payları (%)

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026)

Her bir bölgenin küresel şeker ekonomisi içindeki göreceli büyüklükleri incelendiğinde en büyük payın %22,53 ile Uzak Doğu ve Okyanusya Bölgesine ait olduğu görülmektedir. Uzak Doğu ve Okyanusya Bölgesi toplamda 40,5 milyon tonluk bir tüketimi temsil etmektedir.

Hint Alt Kıtası Bölgesi %21,84'lük tüketim payı ile ikinci sırada yer almaktadır ve toplamda 39,3 milyon tonluk bir tüketimi temsil etmektedir.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi ise %11,27'lik tüketim payı ile üçüncü sırada yer almaktadır. Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi toplamda 20,3 milyon tonluk bir tüketimi temsil etmektedir.

DÜNYA ŞEKER TİCARETİ

Dünya Şeker İthalatı

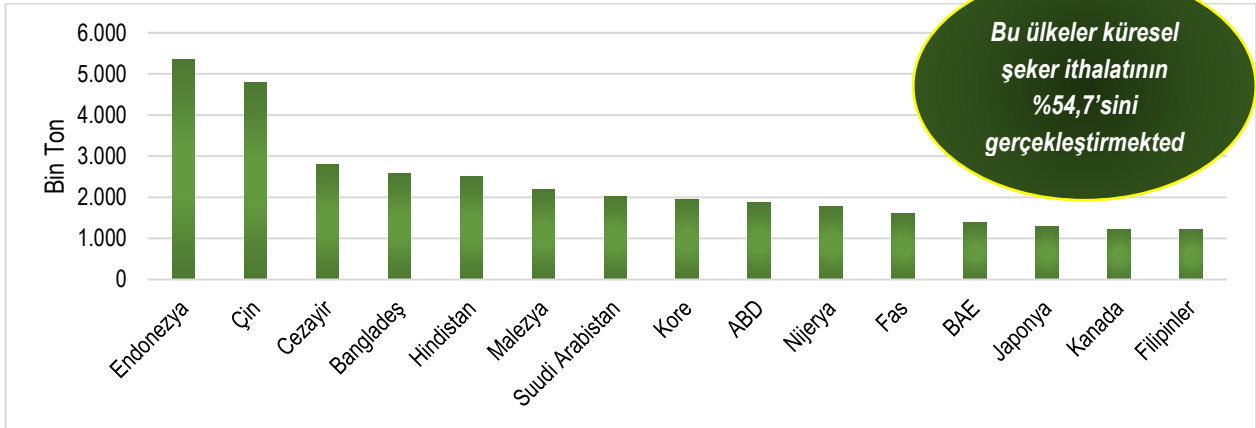
2025/26 döneminde küresel şeker ithalatının bir önceki döneme göre %2,33 oranında azalış göstererek 63 milyon 222 bin ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu miktar geçen sezonki 64 milyon 731 bin tonun altında olup **2023/24 sezonunda kaydedilen 71 milyon 475 bin tonluk rekor seviyenin** oldukça gerisindedir.

Tablo 11: Dünya Şeker İthalatı (Bin Ton)

Dünya Şeker İthalatı		
Dönem	İthalat Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	67.790	4,45
2022/23	68.435	0,95
2023/24	71.475	4,44
2024/25	64.731	-9,44
2025/26*	63.222	-2,33

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

Grafik 9: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Dünya Şeker İthalatında Önde Gelen Ülkeler

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

Küresel şeker ithalatında birinci sıraya yerleşen Endonezya'nın 2025/26 döneminde şeker ithalatının **5 milyon 350 bin ton** olması beklenmektedir. Bu artış, **son 5 sezonda yaklaşık 1 milyon ton artan şeker tüketiminin** (her sezon ortalama yaklaşık 200 bin ton artış) etkisini yansıtmaktadır.

Küresel şeker ithalatında önde gelen ülkeler incelendiğinde 2025/26 döneminde bir önceki döneme göre **ithalat miktarında en fazla artış yaşaması beklenen ülke Cezayir** olmuştur. 2025/26 döneminde Cezayir'in şeker ithalatı miktarının 2024/25 dönemine göre %32,76 oranında artış göstererek 2 milyon 800 bin ton olması beklenmektedir.

Cezayir'i %20,04'lük ithalat artış oranıyla **Suudi Arabistan** ikinci sırada takip etmiştir. 2024/25 döneminde şeker ithalatı miktarı 1 milyon 687 bin ton olan Suudi Arabistan'ın 2025/26 dönemi şeker ithalatı miktarının 2 milyon 25 bin ton olması beklenmektedir.

Küresel şeker ithalatında önde gelen ülkeler incelendiğinde **2025/26 döneminde şeker ithalatı miktarında en fazla azalış yaşaması beklenen ülke ABD** olmuştur. ABD'nin 2025/26 dönemi ithalat miktarının bir önceki döneme göre yaklaşık %33,9 oranında azalış göstererek 1 milyon 872 bin ton olması beklenmektedir.

ABD'yi %19,14'lük ithalat azalış oranıyla **Çin** ikinci sırada takip etmiştir. 2024/25 döneminde şeker ithalatı miktarı 5 milyon 936 bin ton olan Çin'in 2025/26 dönemi şeker ithalatı miktarının 4 milyon 800 bin ton olması beklenmektedir.

Tablo 12: Dünya Şeker İthalatında Önde Gelen Ülkeler

Dünya Şeker İthalatında Önde Gelen Ülkeler				
Ülkeler	2024/25 Dönemi İthalat Miktarı (Bin Ton)	2025/26* Dönemi İthalat Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim Oranı(%)	2025/26 Döneminde Ülkelerin Dünya İthalatındaki Payları(%)
Endonezya	5.250	5.350	1,90	8,46
Çin	5.936	4.800	-19,14	7,59
Cezayir	2.109	2.800	32,76	4,43
Bangladeş	2.530	2.590	2,37	4,10
Hindistan	2.622	2.511	-4,23	3,97
Malezya	2.180	2.180	0,00	3,45
Suudi Arabistan	1.687	2.025	20,04	3,20
Kore	1.958	1.958	0,00	3,10
ABD	2.832	1.872	-33,90	2,96
Nijerya	1.758	1.780	1,25	2,82
Fas	1.669	1.600	-4,13	2,53
BAE	1.660	1.389	-16,33	2,20
Japonya	1.300	1.284	-1,23	2,03
Kanada	1.256	1.220	-2,87	1,93
Filipinler	1.063	1.215	14,30	1,92

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) (*)Tahmin

Dünya Şeker İhracatı

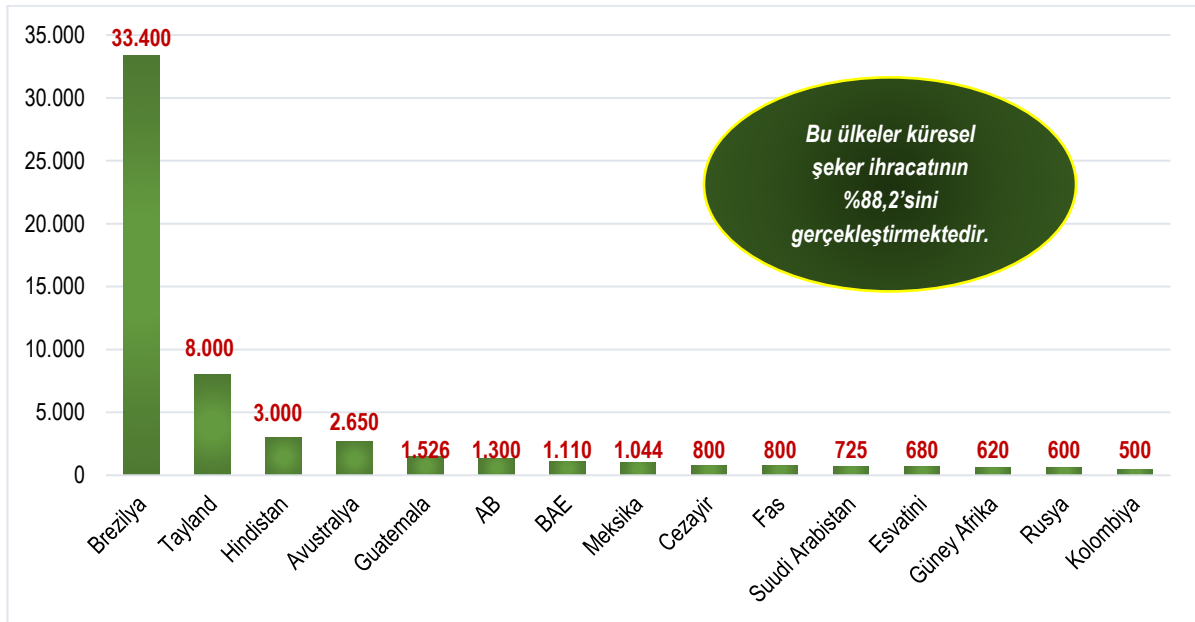
2025/26 döneminde küresel şeker ihracatının 2024/25 dönemine göre %0,73 oranında azalış göstererek **64 milyon 324 bin ton** olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Tablo 13: Dünya Şeker İhracatı (Bin Ton)

Dünya Şeker İhracatı		
Dönem	İhracat Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	67.663	4,32
2022/23	68.446	1,16
2023/24	71.521	4,49
2024/25	64.796	-9,40
2025/26*	64.324	-0,73

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

Grafik 10: 2025/26 Dönemi Öngörülerine Göre Dünya Şeker İhracatında Önde Gelen Ülkeler

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

Küresel şeker ihracatında birinci sırada yer alan Brezilya'da 2024/25 döneminde şeker ihracatı miktarı 33 milyon 348 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %0,16 oranında artış göstererek 33 milyon 400 bin ton olacağı tahmin edilmektedir.

Tayland'ın 2024/25 döneminde şeker ihracatı miktarı 5 milyon 944 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %34,59 oranında artış göstererek 8 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Hindistan'ın 2024/25 döneminde şeker ihracatı miktarı 3 milyon 494 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025/26 döneminde ise bu miktarın %14,14 oranında azalarak 3 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Küresel şeker ihracatında önde gelen ülkeler incelendiğinde 2025/26 döneminde bir önceki döneme göre ihracat miktarında **en fazla artış yaşaması beklenen ülke Suudi Arabistan** olmuştur. 2025/26 döneminde Suudi Arabistan'ın şeker ihracat miktarının 2024/25 dönemine göre %87,34 oranında artış göstererek 725 bin ton olması beklenmektedir.

Suudi Arabistan'ı %40,11'lik ihracat artış oranıyla **Cezayir** ikinci sırada takip etmiştir. 2024/25 döneminde şeker ithalatı miktarı 571 bin ton olan Cezayir'in 2025/26 dönemi şeker ihracatı miktarının 800 bin ton olması beklenmektedir.

Küresel şeker ihracatında önde gelen ülkeler incelendiğinde 2025/26 döneminde şeker ihracatı miktarında **en fazla azalış yaşaması beklenen ülke Rusya** olmuştur. Rusya'nın 2025/26 dönemi ihracat miktarının bir önceki döneme göre yaklaşık %22,18 oranında azalış göstererek 600 bin ton olması beklenmektedir.

Rusya'yı %20,97'lik ihracat azalış oranıyla **AB** ikinci sırada takip etmiştir. 2024/25 döneminde şeker ihracatı miktarı 1 milyon 645 bin ton olan AB'nin 2025/26 dönemi şeker ithalatı miktarının 1 milyon 300 bin ton olması beklenmektedir.

Tablo 14: Dünya Şeker İhracatında Önde Gelen Ülkeler

Dünya Şeker İhracatında Önde Gelen Ülkeler				
Ülkeler	2024/25 Dönemi İthalat Miktarı (Bin Ton)	2025/26* Dönemi İthalat Miktarı (Bin Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim Oranı (%)	2025/26 Döneminde Ülkelerin Dünya İthalatındaki Payları (%)
Brezilya	33.348	33.400	0,16	51,92
Tayland	5.944	8.000	34,59	12,44
Hindistan	3.494	3.000	-14,14	4,66
Avustralya	3.103	2.650	-14,60	4,12
Guatemala	1.673	1.526	-8,79	2,37
AB	1.645	1.300	-20,97	2,02
BAE	1.281	1.110	-13,35	1,73
Meksika	1.053	1.044	-0,85	1,62
Cezayir	571	800	40,11	1,24
Fas	800	800	0,00	1,24
Suudi Arabistan	387	725	87,34	1,13
Esvatini	617	680	10,21	1,06
Güney Afrika	501	620	23,75	0,96
Rusya	771	600	-22,18	0,93
Kolombiya	600	500	-16,67	0,78

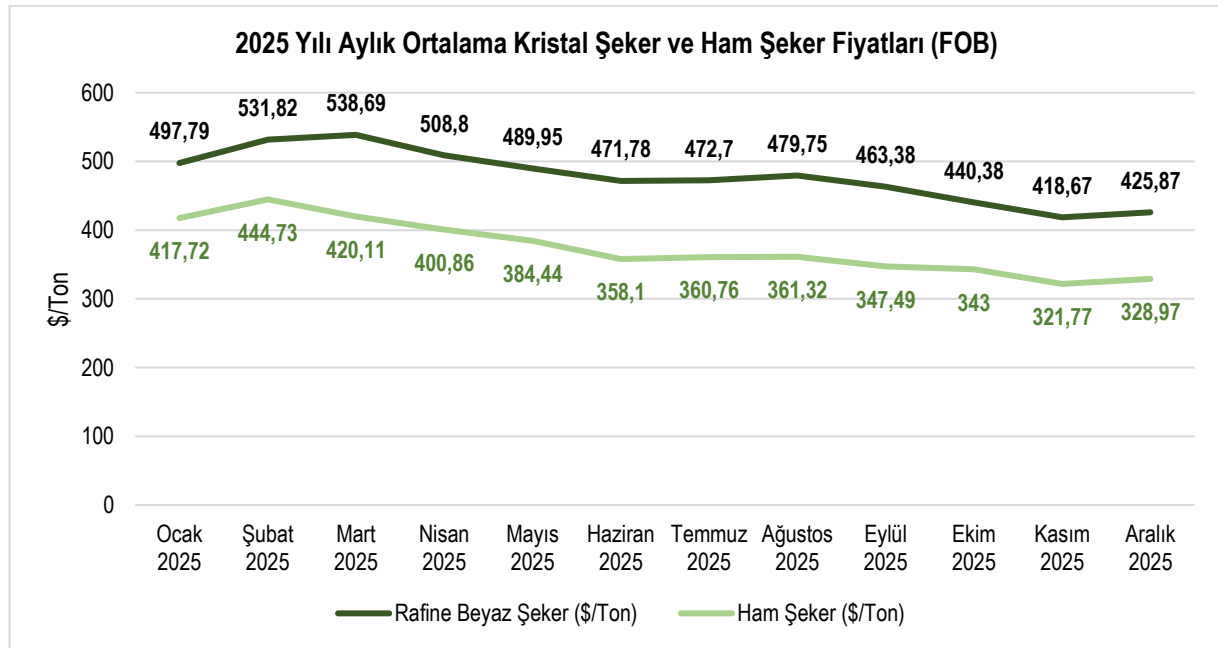
Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Dünya Şeker Dengesi, Şubat 2026 (ISO, World Sugar Balances, February 2026) ()Tahmin*

DÜNYA ŞEKER FİYATLARI

Kamış ve pancardan üretilen şekerler arasında kalite bakımından farklılık bulunmamaktadır. Fakat şeker kamışının işleme maliyetinin şeker pancarına göre daha ekonomik olduğu bilinmektedir. Bu nedenle dünya şeker borsa fiyatları üzerinde düşük maliyetle üretilen kamış şeker fiyatı daha belirleyici bir rol oynamaktadır.

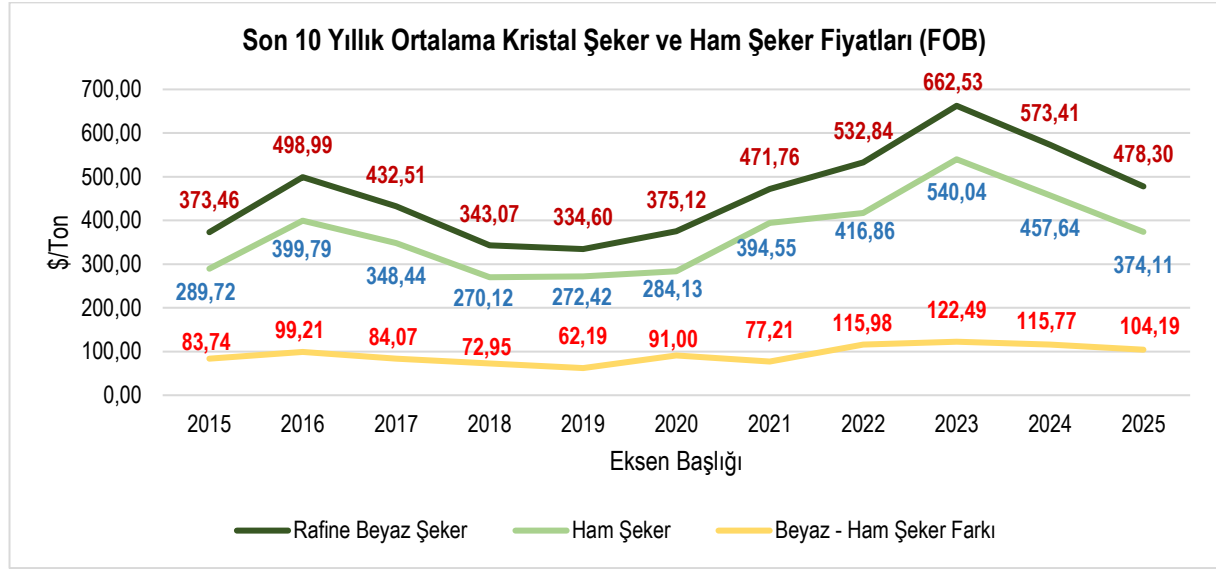
Arz talep dengesi, bir ürünün fiyatını etkileyen temel faktörlerden biridir. Şeker gibi bir ürün için arz talep dengesi, hem şekerin üretimini hem de tüketimini etkileyen bir dizi değişkeni içermektedir. Şekerin arzı, üretim koşulları ve teknolojik gelişmeler gibi faktörlere bağlıdır. Üretim koşullarındaki değişiklikler, iklim koşulları ve tarım tekniklerinin yanı sıra verimlilik düzeyindeki değişiklikler arz miktarını etkilemektedir. Talep faktörleri arasında ise tüketici tercihleri ve gelir seviyeleri önemlidir. Tüketici tercihlerindeki değişiklikler, sağlık bilincinin artması gibi faktörler talebi etkileme potansiyeline sahiptir. Şeker fiyatları arz talep dengesi ile yakından ilişkilidir. Arz talep dengesinde arzın talebi aştığı durumlarda fiyatlar düşerken, talebin arzı aştığı durumlarda fiyatlar yükselmektedir.

Grafik 11: 2025 Yılı Aylık Ortalama Kristal Şeker ve Ham Şeker Fiyatları (FOB)

Kristal şeker ve ham şeker fiyatları genellikle birbirleriyle ilişkilidir. Ancak fiyatlar; üretim süreci, arz ve talep dengesi, tarım koşulları, ticaret politikaları, döviz kurları ve diğer küresel etkenler gibi birçok faktöre bağlı olarak değişmektedir.

Grafik 12: Son 10 Yıllık Ortalama Kristal Şeker ve Ham Şeker Fiyatları (FOB)

Ham şeker fiyatları 2023 yılında 540,04 \$/ton (yaklaşık 20.933 TL/ton) ile zirveyi görürken en düşük borsa fiyatı 2018 yılında 270,12 \$/ton (yaklaşık 10.470 TL/ton) olmuştur. 2025 yılı ortalama ham şeker fiyatı ise 374,11 \$/ton (yaklaşık 16.460 TL/ton) olarak gerçekleşmiştir.

Kristal Şeker fiyatları 2023 yılında 662,53 \$/ton (yaklaşık 29.327 TL/ton) ile zirveyi görürken en düşük borsa fiyatı 2018 yılında 343,07 \$/ton (yaklaşık 15.095 TL/ton) olmuştur. 2025 yılı ortalama kristal şeker fiyatı ise 478,30 \$/ton (yaklaşık 21.045 TL/ton) olarak gerçekleşmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİ

Avrupa'da Şeker Üretimi

AB ülkeleri arasında yer alan Fransa, Almanya, Polonya dünyanın önde gelen pancar şekeri üreticileridir. Bu durum AB'ye bir bütün olarak şeker pancarından şeker üretiminde etkin bir rol kazandırmaktadır. AB'de pancar üretimi iklimin daha uygun olduğu kuzey yarısında yapılmaktadır. En fazla üretimin yapılan alanlar Kuzey Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika ve Polonya'dadır. Ayrıca AB'nin ithal edilen ham kamış şekerini işleyen önemli bir rafineri endüstrisi de bulunmaktadır.

Tablo 15: AB Şeker Pancarı Üretimi

AB ŞEKER PANCARI ÜRETİMİ		
Dönem	Üretim Miktarı (Milyon Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	113	11,88
2022/23	103	-8,85
2023/24	110	6,80
2024/25	121	10,00
2025/26*	112	-7,44

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

AB'de 2021/22 döneminde şeker pancarı üretim miktarı %11,88 oranında artış göstererek 113 milyon tona ulaşmıştır. **Bu artış oranı son beş dönemde gerçekleşen en büyük artış oranı olmuştur.** 2022/23 döneminde ise şeker pancarı üretim miktarı %8,85 oranında azalış göstererek 103 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. **Bu azalış oranı son beş dönemde gerçekleşen en büyük azalış oranı olmuştur.**

2025/26 döneminde AB şeker pancarı üretim miktarının %7,44 oranında azalış göstererek 112 milyon ton olması beklenmektedir.

Tablo 16: AB Şeker Pancarı Ekim Alanı

AB ŞEKER PANCARI EKİM ALANI		
Dönem	Ekim Alanı (Bin ha)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	1.493	-0,42
2022/23	1.426	-4,49
2023/24	1.468	2,95
2024/25	1.601	9,06
2025/26*	1.471	-8,12

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

Şeker fiyatlarının rekor seviyelerden gerilemesi nedeniyle, **2025/26 AB'de toplam şeker pancarı ekim alanının %8,12 oranında azalması öngörülmektedir.** Buna karşın ekim alanının, **son beş yıl ortalaması olan 1,47 milyon hektar düzeyine yakın seyretmesi beklenmektedir.** Ekim alanlarındaki daralmanın başlıca üretici ülkelerin büyük bölümünde görülmesi beklenmekte olup, Fransa'da %4,6, Almanya'da %6,6 ve Polonya'da %6,8 oranında azalış öngörülmektedir.

Tablo 17: AB Şeker Pancarı Verimi

AB ŞEKER PANCARI VERİMİ		
Dönem	Verim (Ton/ha)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	75,9	10,8
2022/23	72,5	-4,48
2023/24	75,1	3,59
2024/25	75,6	0,67
2025/26*	76,2	0,79

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

AB'de şeker pancarı veriminin önceki sezon seviyesinde ve son 5 yıl ortalamasının üzerinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

Tablo 18: AB Şeker Üretimi

AB ŞEKER ÜRETİMİ		
Dönem	Üretim Miktarı (Milyon Ton)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	16,6	14,25
2022/23	14,6	-12,05
2023/24	15,6	6,85
2024/25	16,6	6,41
2025/26*	15,2	-8,43

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

AB'de 2024/25 döneminde beyaz şeker üretiminin 16,6 milyon tona ulaşarak bir önceki sezona göre %6,41 oranında artmıştır. Üretimdeki bu artışın temel nedeni, ekim döneminde şeker fiyatlarının yüksek seyretmesine bağlı olarak şeker pancarı ekim alanlarının genişlemesidir. Artışın yaklaşık yarısının Almanya kaynaklı olup, ayrıca Polonya ve Fransa'da da belirgin üretim artışları görülmüştür.

Buna karşılık, **2025/26 döneminde AB beyaz şeker üretiminin 15,2 milyon tona düşeceği tahmin edilmektedir.** Bu üretim düzeyi, **2024/25 sezonuna göre %8,4, son beş yıl ortalamasına göre ise %2 daha düşük bir seviyededir.** Üretimde beklenen düşüşün temel nedeni, şeker fiyatlarındaki düşüşe bağlı

olarak şeker pancarı ekim alanlarının daralmasıdır. En büyük üretici ülkeler arasında en sert yıllık üretim düşüşünün Almanya'da %14 oranında gerçekleşmesi beklenmektedir.

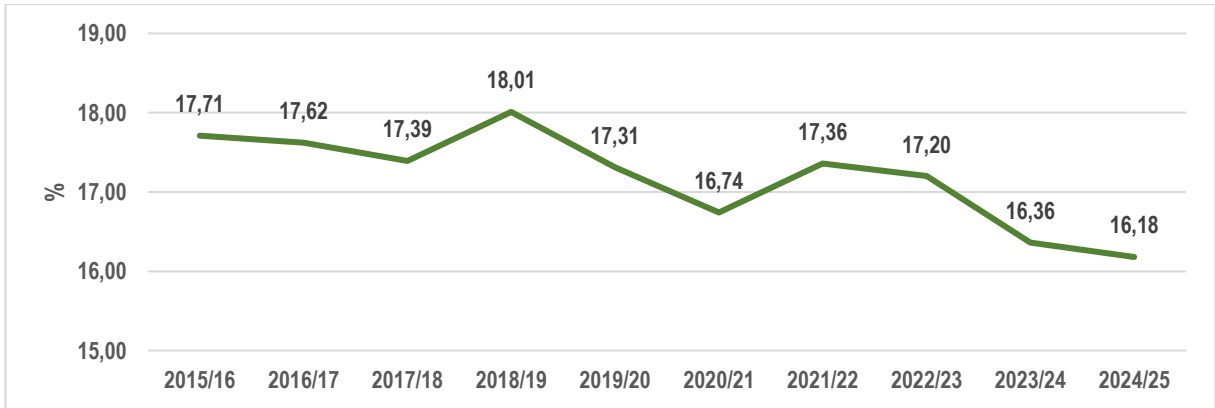
Tablo 19: AB Şeker Verimi

AB ŞEKER VERİMİ		
Dönem	Verim (Ton/ha)	Önceki Döneme Göre Değişim (%)
2021/22	11,1	9,68
2022/23	10,2	-8,11
2023/24	10,6	3,92
2024/25	10,4	-1,89
2025/26*	10,3	-0,96

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

Şeker verimi, şeker üretim miktarının pancar ekim alanlarına bölünmesinin bir fonksiyonudur. **2025/26 döneminde şeker veriminin 10,3 ton/ha ile son beş yılın en düşük seviyesinin gerçekleşeceği öngörülmektedir.**

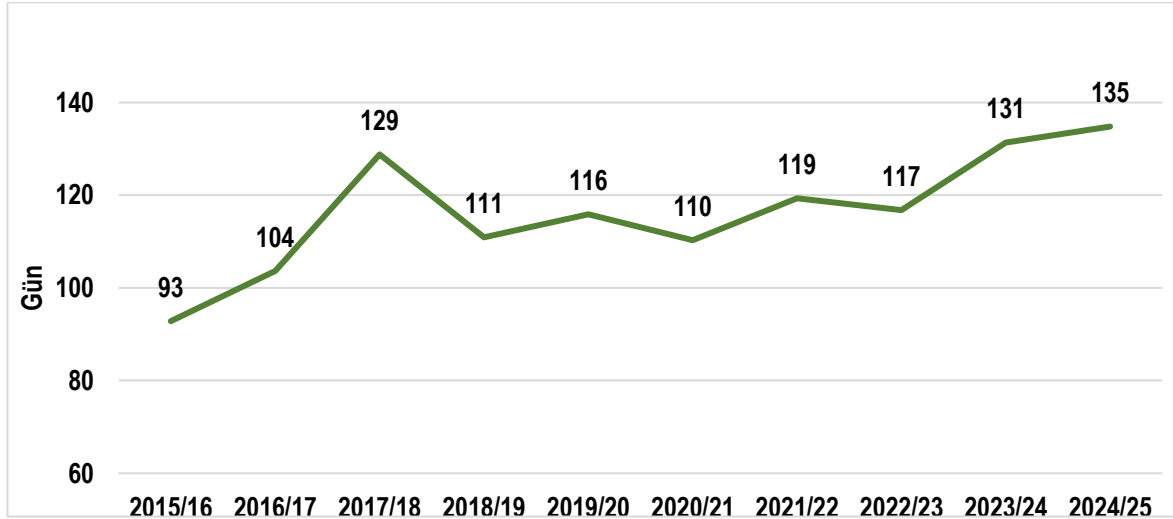
Grafik 13: AB'de Ortalama Şeker İçeriği, (%)

Kaynak: CEFS STATISTICS 2024/2025

Şeker oranındaki düşüş eğilimi devam etmekte olup 2024/25 döneminde hafif bir azalışla %16,18 seviyesine gerilemiştir. Şeker oranı, altı yıl önce kaydedilen en yüksek seviyelere kıyasla yaklaşık %10,2 oranında düşmüştür.

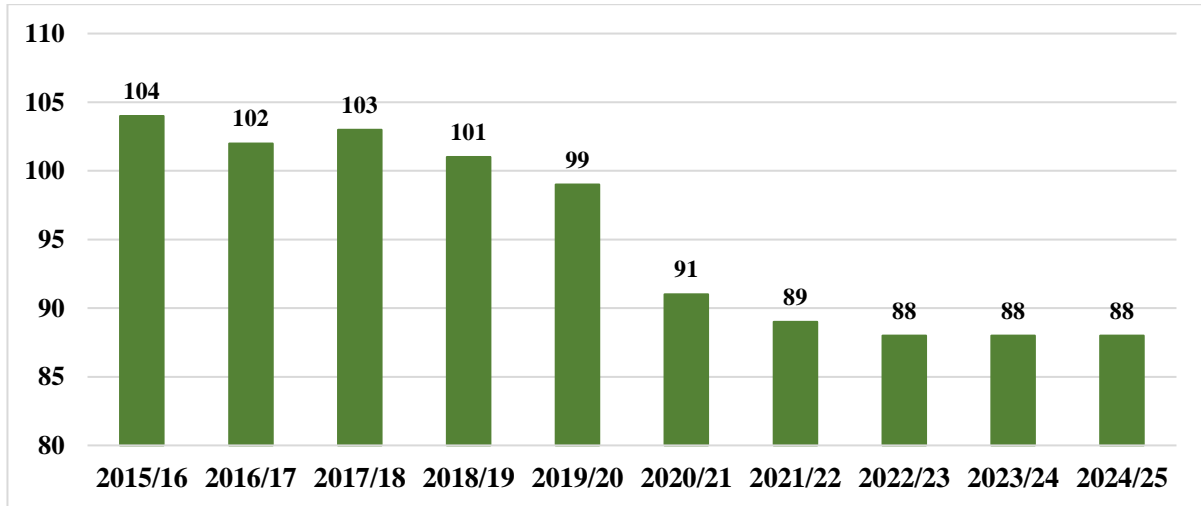
Grafik 14: AB'de Ortalama Kampanya Süresi (Gün)

Kaynak: CEFS STATISTICS 2024/2025

Avrupa'daki şeker üreticilerinin rekabet gücünü artırma çabaları doğrultusunda, işleme kampanyalarının süresi son yıllarda önemli ölçüde uzamıştır. 2024/25 döneminde ortalama kampanya süresi 135 güne ulaşmıştır. Daha uzun kampanya süreleri, fabrikaların kapasitesinin daha verimli kullanılmasını sağlamakta ve sabit maliyetlerin daha etkin şekilde dağıtılmasına katkı sunmaktadır.

Grafik 15: AB'de Bulunan Şeker Fabrikaları Sayısı

Kaynak: CEFS STATISTICS 2024/2025

AB'de şeker kotasının kaldırılmasının ardından pancar şekeri fabrikalarının sayısındaki düşüş, 2021/22 döneminden itibaren yavaşlamıştır. 2024/25 döneminde faaliyet gösteren toplam fabrika sayısı 88 ile sabit kalmıştır. AB'deki pancar şekeri fabrikalarının üçte ikisinden fazlası Almanya, Fransa ve Polonya'da bulunmaktadır.

Tablo 20: AB Şeker Ticareti

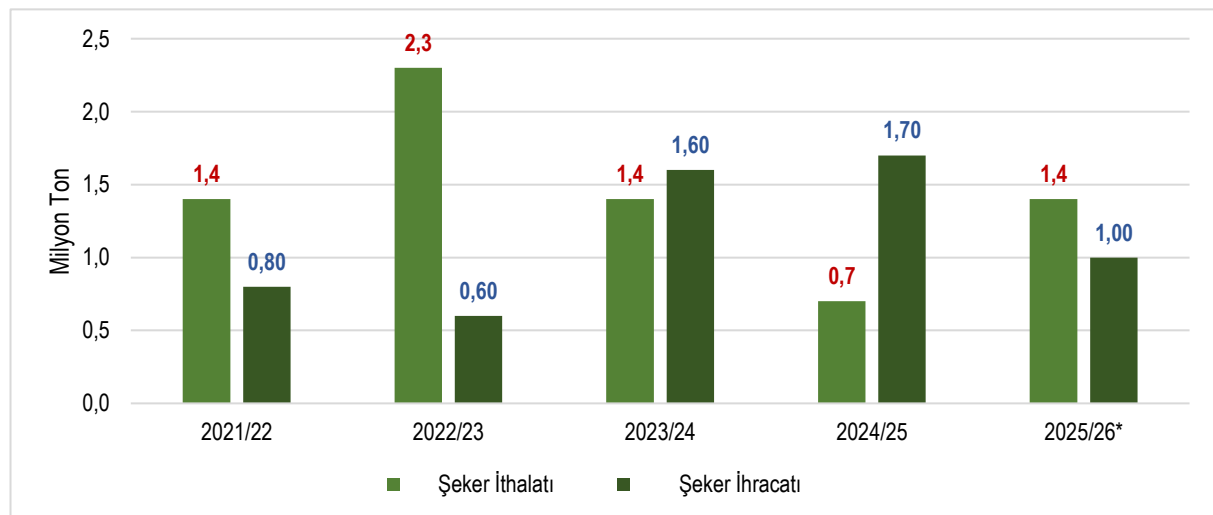
AB ŞEKER TİCARETİ		
Dönem	Şeker İthalatı (Milyon Ton)	Şeker İhracatı (Milyon Ton)
2021/22	1,4	0,8
2022/23	2,3	0,6
2023/24	1,4	1,6
2024/25	0,7	1,7
2025/26*	1,4	1

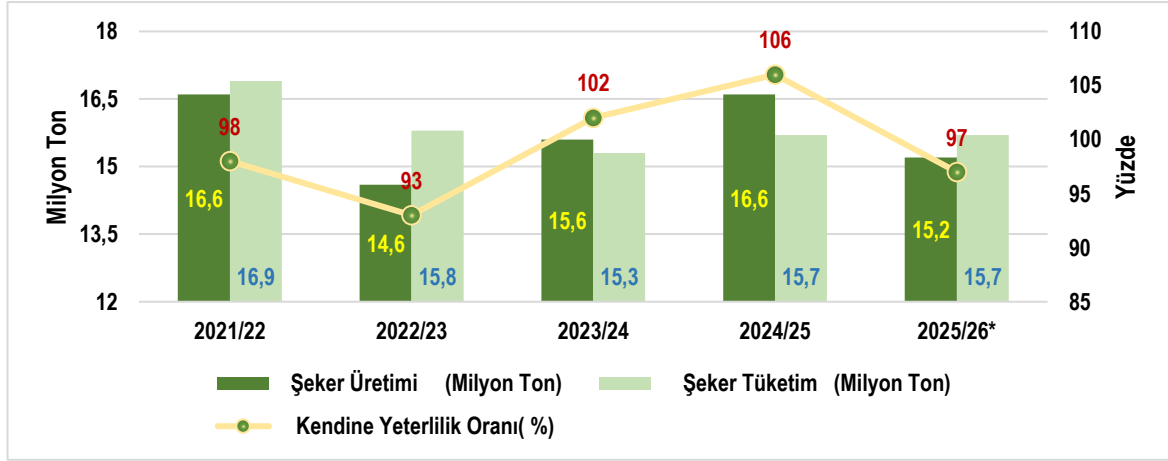
Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) ()Tahmin*

2024/25 döneminde AB’de şeker üretimindeki artış, iç tüketimin istikrarlı seyretmesi ve Ukrayna ile uygulanan ticaret rejimindeki değişikliklerin etkisiyle, şeker ithalatı yaklaşık %50 oranında azalarak 0,7 milyon tona gerilemiştir. **Bu miktar, son yılların en düşük ithalat seviyesi olmuştur. 2025/26 döneminde ise üretimdeki düşüş nedeniyle şeker ithalatının iki katına çıkarak 1,4 milyon tona ulaşması beklenmektedir.**

Buna karşılık, 2024/25 döneminde yüksek üretim nedeniyle AB şeker ihracatı belirgin şekilde artarak 1,7 milyon tona ulaşmıştır. **Bu seviye, son beş yıl ortalamasının %87 üzerinde bulunmaktadır. 2025/26 döneminde ise yurtiçi üretimdeki azalışın etkisiyle AB beyaz şeker ihracatının %40 azalarak 1 milyon tona düşeceği öngörülmektedir.**

Grafik 16: AB Şeker Ticareti (Milyon Ton)

Grafik 17: AB Üretim Tüketim ve Kendine Yeterlilik Oranı

Kaynak: SHORT-TERM OUTLOOK for EU agricultural markets in 2025 (AB Tarım Piyasaları için Kısa Vadeli Görünüm 2025) (*)Tahmin

2024/25 döneminde üretimin tüketimin üzerine çıkmasıyla **kendine yeterlilik oranı %106 seviyesine yükselmiş**, böylece ihracat kapasitesi güçlenmiştir. Ancak 2025/26 döneminde üretimde beklenen azalma nedeniyle oranının %97'ye düşeceği, yani AB'nin dış tedarike ihtiyaç duyabileceği öngörülmektedir.

Grafik 18: AB Şeker Fabrikaları

Kaynak: CEFS EU SUGAR-EU BEET SUGAR: KEY STATISTICS (AB Şeker Pancarı Sektörü: Temel İstatistikler)

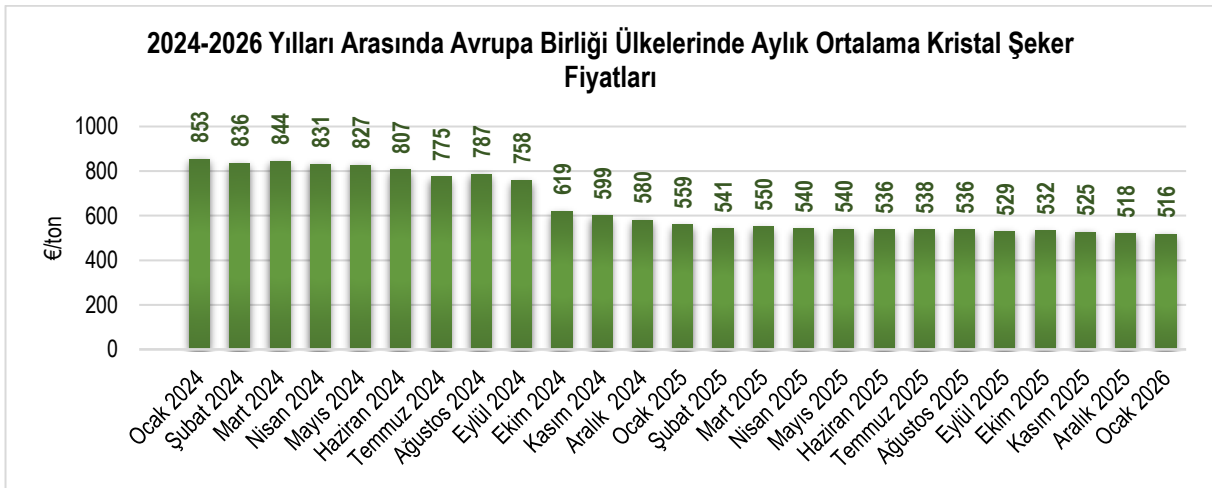
2025/26 şeker pancarı işleme kampanyasında AB'de toplam 83 şeker fabrikasının faaliyette olması beklenmektedir (mavi noktalar). 2024/25 kampanya döneminden bu yana 5 fabrikasının üretimini durdurduğu görülmektedir (sarı işaretler). Böylece, **2017 yılında üretim kotalarının kaldırılmasından bu yana AB genelinde toplam 20 şeker pancarı fabrikası kapanmıştır** (kırmızı ve sarı işaretler).

Avrupa'da Şeker Fiyatları

Avrupa Komisyonu'na göre AB aylık ortalama kristal şeker fiyatı 2025 Ağustos ayında 536 €/ton (yaklaşık 26.800 TL/ton)¹ iken 2025 Eylül ayında %1,3 oranında azalış göstererek 529 €/ton (yaklaşık 26.450 TL/ton) olmuştur. 2025 Ekim ayında 2025 Eylül ayına göre %0,6 oranında artarak 532 €/ton (yaklaşık 26.600 TL/ton) olarak gerçekleşmiştir. **2025 Ekim-Aralık ayları arasında ise ortalama kristal şeker fiyatları %2,6 oranında azalış göstermiştir.**

2025 yılının son ayında 518 €/ton (yaklaşık 25.900 TL/ton) olan AB ortalama kristal şeker fiyatları 2026 Ocak ayında 516 €/ton (yaklaşık 25.800 TL/ton) olmuştur. **Son 6 aylık değişime bakıldığında ise Ağustos 2025 – Ocak 2026 arasında ortalama kristal şeker fiyatları %3,7 oranında azalmıştır.**

Grafik 19: 2024-2026 Yılları Arasında Avrupa Birliği Ülkelerinde Aylık Ortalama Kristal Şeker Fiyatları

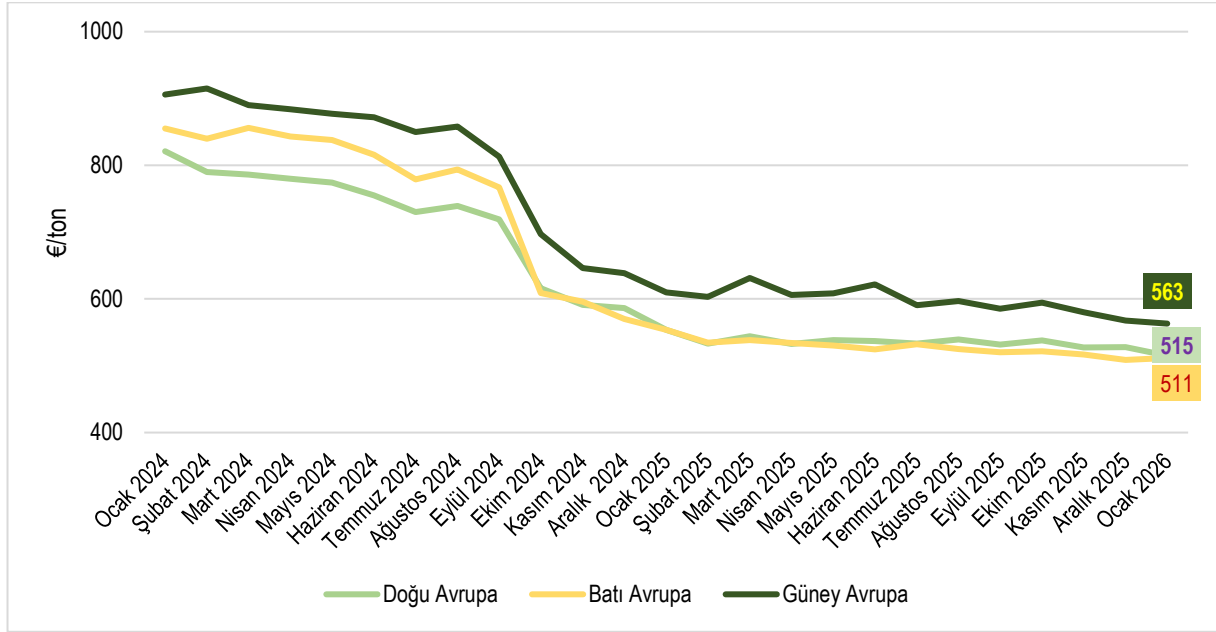
Kaynak: Avrupa Komisyonu (European Commission)

Avrupa'da bölgesel şeker fiyatlarında son 6 aylık değişimlere bakıldığında:

- Doğu Avrupa Bölgesinde Ağustos 2025 – Ocak 2026 ayları arasında ortalama kristal şeker fiyatlarının %4,48,
- Batı Avrupa Bölgesinde Ağustos 2025 – Ocak 2026 ayları arasında ortalama kristal şeker fiyatlarının %2,61,
- Güney Avrupa Bölgesinde ise Ağustos 2025 – Ocak 2026 ayları arasında ortalama kristal şeker fiyatlarının %5,67 oranında **azalış gösterdiği görülmektedir.**

¹ Not: 1 Euro yaklaşık 50 TL alınmıştır.

Grafik 20: 2024-2026 Yılları Arasında Avrupa'da Bölgelere Göre Aylık Ortalama Kristal Şeker Fiyatları

Kaynak: Avrupa Komisyonu (European Commission)

Doğu Avrupa Bölgesinde ortalama kristal şeker fiyatı 2026 Ocak ayında 515 €/ton (yaklaşık 25.750 TL/ton) olarak gerçekleşirken Batı Avrupa Bölgesinde 511 €/ton (yaklaşık 25.550 TL/ton), Güney Avrupa Bölgesinde ise 563 €/ton (yaklaşık 28.150 TL/ton) olarak gerçekleşmiştir.

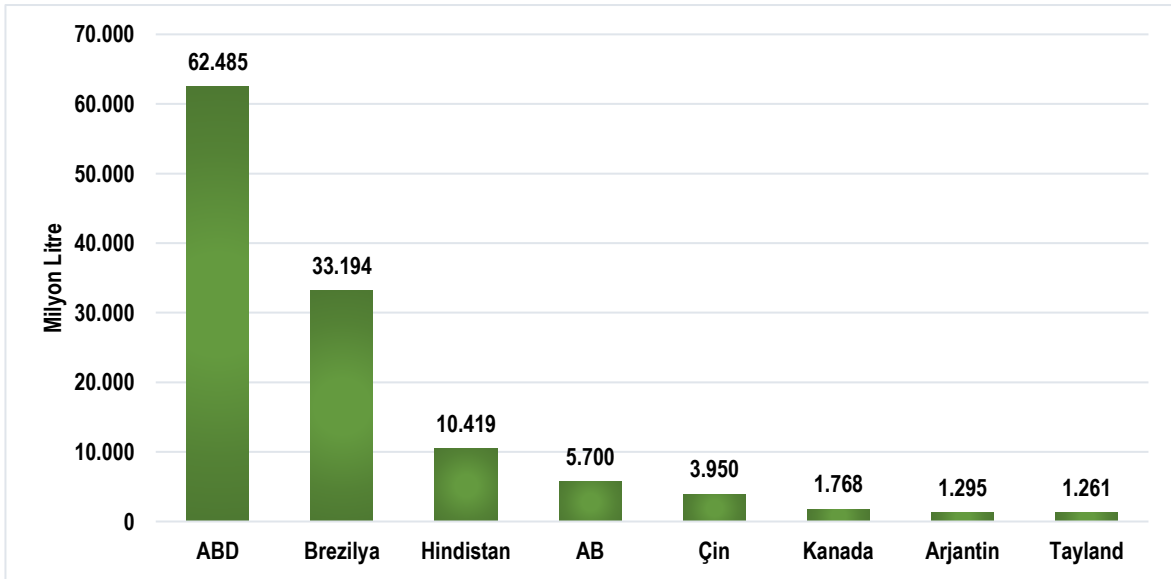
BİYOETANOL

Bitkilerden elde edilen ve sürdürülebilir bir enerji kaynağı olan biyoetanol, sağladığı çevresel ve ekonomik yararlar sayesinde tercih edilmektedir. Etanol, otomobiller ve diğer motorlu araçlarda tek başına yakıt olarak kullanılabilirdiği gibi hava kirliliğini ya da petrol tüketimini azaltmak amacıyla benzinle değişik oranlarda karıştırılarak da kullanılabilir.

Küresel yakıt etanolü üretiminin 2025 yılında önceki döneme göre %3,1 oranında artış göstererek 122,9 milyar litreye ulaştığı tahmin edilmektedir. Üretimdeki yükseliş, başta ABD olmak üzere büyük üretici ülkelerde kapasitenin güçlü seyretmesinden kaynaklanmaktadır.

2026 yılında ise küresel üretimin 127,7 milyar litreye çıkarak artışını sürdürmesi beklenmektedir. Bu artışın temel nedeni, **Brezilya'da** şeker kamışı arzındaki toparlanmaya bağlı olarak üretimin yaklaşık **3,1 milyar litre artacak olması** ve **Hindistan'ın %20 etanol karışım hedefi** doğrultusunda **üretimini yaklaşık 1,6 milyar litre artırmasının öngörülmesidir.** Böylece her iki ülkenin, 2026 yılında küresel üretim artışının ana belirleyicileri olacağı tahmin edilmektedir.

Grafik 21: 2025 Yılı Öngörülerine Göre Dünya Yakıt Etanolü Üretiminde Önde Gelen Ülkeler

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Üç Aylık Piyasa Görünümü, Şubat 2026 (ISO, Quarterly Market Outlook February, 2026)

2025 yılı öngörülerine göre küresel yakıt etanolü üretiminde ABD ilk sırada yer almaktadır. ABD'yi sırasıyla Brezilya ve Hindistan takip etmektedir.

Küresel yakıt etanolü üretiminde lider konumda olan ABD'de, etanol üretimi 2025 yılında 62,49 milyar litreye ulaşarak şimdiye kadarki en yüksek seviyesini görmüştür. Üretimdeki yükselişte yüksek mısır rekoltesi, uygun üretim maliyetleri ve etanol sektörünü destekleyen politikalar etkili olmuştur.

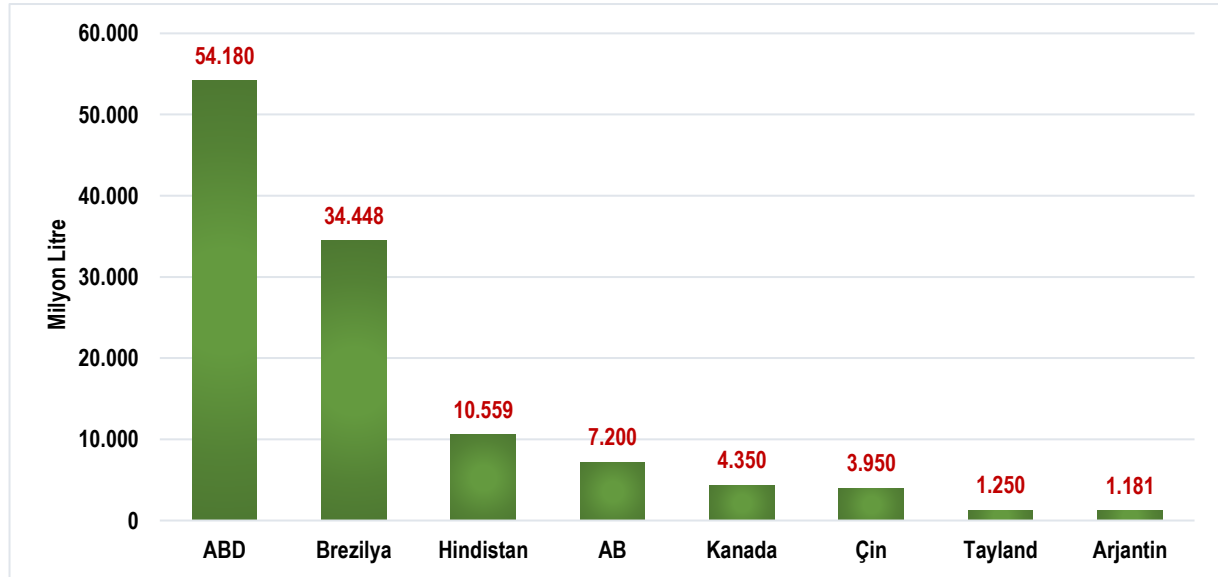
Brezilya'da 2024 yılında 33,82 milyar litre olan etanol üretimi 2025 yılında azalarak 33,19 milyar litre olarak gerçekleşmiştir. Üretimdeki bu düşüş, Brezilya'nın Orta-Güney bölgesinde şeker kamışı bazlı etanol üretimindeki belirgin azalmadan kaynaklanmaktadır.

Hindistan'da 2025 yılında etanol üretimi önceki döneme göre %45 oranında artarak 10,42 milyar litre ile rekor seviyeye ulaşmıştır. Etanol üretiminde şeker bazlı hammaddelerin payı %28 seviyelerindedir.

AB'de etanol üretimi 2025 yılında önceki döneme göre artarak 5,7 milyar litreye yükselmiştir. **Üretimdeki yükselişte daha yüksek karışım oranları, bazı ülkelerde E10 kullanımının yaygınlaşması ve ulaştırma sektöründeki yakıt talebinin artması etkili olmuştur.** Buna rağmen tüketimdeki artış üretimin üzerinde gerçekleştiği için AB'de arz açığı büyümüş ve ithalat ihtiyacı artmıştır.

2024 yılında 117,8 milyar litre olan küresel yakıt etanolü tüketiminin 2025 yılında %4,2 oranında artış göstererek 122,7 milyar litre olacağı öngörülmektedir. Birçok ülkede **etanol karışım zorunluluklarının artırılması ve yenilenebilir yakıt politikalarının güçlendirilmesi**, 2026 yılında da etanol talebinin artmasını destekleyecek temel faktörler olarak görülmektedir.

Grafik 22: 2025 Yılı Öngörülerine Göre Dünya Yakıt Etanolü Tüketiminde Önde Gelen Ülkeler

Kaynak: Uluslararası Şeker Örgütü, Üç Aylık Piyasa Görünümü, Şubat 2026 (ISO, Quarterly Market Outlook February, 2026)

2025 yılı öngörülerine göre küresel yakıt etanolü tüketiminde ABD ilk sırada yer almaktadır. ABD'yi sırasıyla Brezilya ve Hindistan takip etmektedir.

Küresel yakıt etanolü üretiminde olduğu gibi tüketiminde de birinci sırada olan ABD'de 2025 yılında tüketimi 54,18 milyar litreye ulaşmıştır.

Brezilya'da 2024 yılında 33,58 milyar litre yakıt etanolü tüketildiği tahmin edilmektedir. 2025 yılında ise tüketimin %2,6 oranında artış göstererek 34,45 milyar litre olacağı öngörülmektedir.

Hindistan'da etanol tüketimi 2025 yılında 10,559 milyar litreye çıkarak %44 artmış ve rekor seviyeye ulaşmıştır.

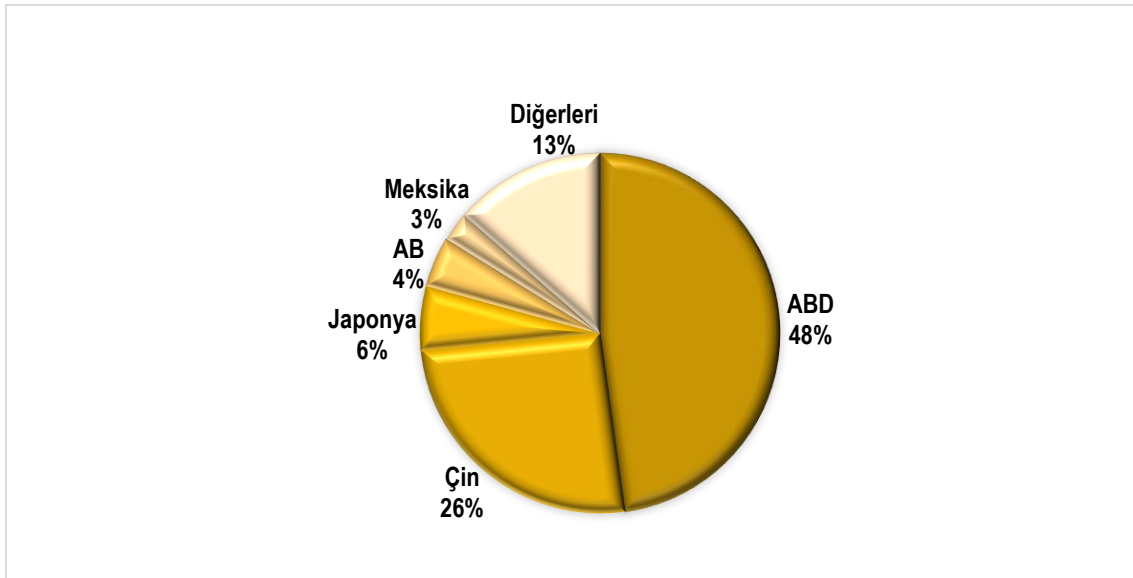
AB'de 2024 yılında 6,84 milyar litre olan etanol tüketimi 2025 yılında 7,2 milyar litreye yükselmiştir. Bu artışta ulaştırma sektöründe sera gazı azaltım hedeflerinin sıkılaştırılması ve E10 yakıtının daha fazla ülkede yaygınlaşması etkili olmuştur.

NİŞASTA BAZLI ŞEKERLER

Dünya'da kalorili tatlandırıcılar, sakaroz ve nişasta bazlı olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır. Sakaroz kökenliler pancar ve kamıştan, nişasta kökenliler mısır, buğday, patates gibi hammaddelerden üretilmektedir.

Dünyada sadece mısırdan üretilen nişasta kökenli tüm şuruplara glikoz dâhil mısır şurubu, fruktoz içeren şuruplara HFCS (Yüksek Fruktozlu Mısır Şurubu-High Fructose Corn Syrup) denilmektedir. Nişasta kökenli fruktoz içeren şuruplardan yaklaşık %42 fruktoz, % 53 glikoz içerenler HFCS-42; yaklaşık %55 fruktoz, %41 glikoz içerenler HFCS-55 olarak adlandırılmaktadır. Bunlardan HFCS-55, pancardan elde edilen sakarozun ikamesi olarak kabul edilmektedir. HFCS-42 genellikle unlu mamuller ve gıda üretiminde, HFCS- 55 çoğunlukla hazır içecek üretiminde tatlandırıcı olarak kullanılmaktadır.

Grafik 23: Ülkelere Göre Yüksek Fruktozlu Mısır Şurubu (HFCS) Üretim Oranları (%)

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ

TÜRKİYE ŞEKER SEKTÖRÜ

Sektörün Tarihsel Gelişimi

Şeker Fabrikaları, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk sanayi işletmelerindendir. Şeker fabrikası kurma çalışmaları ilk defa, Uşak'lı Molla Ömeroğlu Nuri (Şeker) adında bir çiftçi tarafından Uşak'ta başlatılmıştır. 6 Kasım 1925 tarihinde ilk şeker fabrikasının temeli atılmıştır.

Uşak'ta şeker fabrikası kurma çalışmaları devam ederken 22 Aralık 1925 tarihinde Alpullu Şeker Fabrikasının temeli atılarak onbir ayda fabrikanın montajı bitirilmiş ve 26 Kasım 1926 tarihinde fabrika işletmeye açılarak ilk Türk şekeri üretilmiştir. Uşak Şeker Fabrikası ise 17 Aralık 1926 tarihinde işletmeye açılmıştır.

1933 yılına kadar ülkemizin şeker ihtiyacı Uşak ve Alpullu fabrikalarının üretimi ile kısmen karşılanmıştır. Bu iki fabrika ile pancar tarımında ve şeker fabrikası işletmesinde elde edilen tecrübelerin yardımıyla 05/12/1933 tarihinde Eskişehir Şeker Fabrikası, 19/10/1934 tarihinde Turhal Şeker Fabrikası işletmeye açılmıştır.

Ayrı şirketler halinde kurulan Alpullu, Uşak, Eskişehir ve Turhal Şeker Fabrikaları; tarımsal, teknik ve idari çalışmaların koordine edilmesi, sermaye kaynaklarının birleştirilmesi, şeker politikasının tek elden yürütülmesi amacıyla 6 Temmuz 1935 tarihinde, üç milli bankamızın eşit paylarla ortak oldukları tek bir şirket çatısı altında toplanarak Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. kurulmuştur.

Şeker üretim faaliyetleri 1950 yılına kadar zaman zaman tevsi edilen dört şeker fabrikası ile yürütülmüştür. Her yıl artan şeker ihtiyacının tamamen yerli üretimle karşılanabilmesi için 1951 yılında hazırlanan "Şeker Sanayii'nin Tevsi Programı" ile yeni şeker fabrikaları kurulması dönemine girilmiştir.

Diğer taraftan pancar ekicilerinin teşkilatlandırılması amacı ile tarım kesiminde toplumsal dayanışmanın bir örneği olan kooperatifleşme hareketi başlatılmıştır. 1951 - 1956 yıllarını kapsayan dönemde toplam onbir yeni şeker fabrikası (Adapazarı, Amasya, Konya, Kütahya, Burdur, Susurluk, Kayseri, Erzincan, Erzurum, Elazığ, Malatya Şeker Fabrikaları) inşa edilerek, 1956 yılında fabrika sayısı 15'e ulaşmıştır. 1962 yılında Ankara Şeker Fabrikası ve 1963 yılında da Kastamonu Şeker Fabrikası, sanayimizin geliştirdiği bir makine fabrikası ile iki atölyede %65'i imal edilerek işletmeye alınmışlardır.

Ülkemizin nüfus artışına paralel olarak artan şeker ihtiyacını temin etmek amacıyla yeni şeker fabrikaları kurulması öngörülerek 1977'de Afyon, 1982'de Muş ve Iğın, 1983'de Bor, 1984'de Ağrı ve 1985 yılında da Elbistan Şeker Fabrikalarının %95'e varan makine ve tesisleri mevcut beş makine fabrikasında imal edilerek işletmeye alınmışlardır. Daha sonra; 1989 yılında Erciş, Ereğli ve Çarşamba Şeker Fabrikaları, 1991 yılında Çorum, 1993 yılında Kars, 1998 yılında Yozgat ve 2001 yılında Kırşehir Şeker Fabrikaları işletmeye alınmıştır.

19 Nisan 2001 tarihinde 4634 sayılı Şeker Kanununun yürürlüğe girmesinden önce Bakanlar Kurulu Kararı ile şeker fabrikası kurma izni alan üç özel şeker fabrikasından Çumra Şeker Fabrikası 2004/2005 pazarlama yılında, Boğazlıyan ve Aksaray Şeker Fabrikaları 2006/2007 pazarlama yılında üretim faaliyetlerine başlamışlardır. 25/12/2024 tarihli ve 9315 ile 9316 sayılı Cumhurbaşkanı Kararları ile Çarşamba Şeker Fabrikasının taşınmazları ve üzerinde bulunan yapıların Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.'ye (MKE) devredilmesine karar verilmiş, 2025 yılında devir işlemi tamamlanmıştır. Böylece pancardan şeker üreten fabrika sayısı 32 olmuştur.

Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliğine (PANKOBİRLİK) bağlı bulunan özel statülü Amasya, Kayseri, Konya Şeker Fabrikaları, kuruluş tarihlerinden itibaren 1990'lı yılların başına kadar, kendi Yönetim Kurullarında alınan kararlarla, sevk ve idareleri ile finansman işleri (mali, idari, teknik, ticari, zirai ve hukuki) Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından yürütülmüştür. Amasya Şeker Fabrikası 1991'de, Kayseri ve Konya Şeker Fabrikaları 1992 yılında Yönetim Kurullarının kararları ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye verdikleri tedvir yetkilerini kaldırarak PANKOBİRLİK bünyesine geçmiştir.

Türkiye'de sakaroz kökenli ve nişasta kökenli olmak üzere iki tür şeker üretimi bulunmaktadır. Sakaroz kökenli olarak pancar şekeri üretimi yapılırken, nişasta kökenli olarak glukoz şurubu, izoglukoz (yüksek fruktozlu mısır şurupları-HFCS) ve kristal fruktoz üretimi yapılmaktadır.

Ülkemiz şeker sektöründe; 15 adet pancar şekeri üreticisi ve 5 adet nişasta bazlı şeker üreticisi olmak üzere toplam 20 şirket faaliyet göstermektedir. Sektörde ayrıca kota hakkı bulunmayan, sadece ihraç amaçlı üretim yapan 5 adet nişasta bazlı şeker üreten şirket bulunmaktadır.

Tablo 21: Şeker Üreten Şirket ve Fabrika Sayıları

	Şirket Sayısı	Fabrika Sayısı
PANCARDAN ŞEKER ÜRETEN	15	32
TÜRKŞEKER	1	14
Kooperatif Fabrikaları	3	6
Özel Şeker Fabrikaları	11	12
NIŞASTA BAZLI ŞEKER ÜRETEN	5	5

Pancar şekeri ve Nişasta Kökenli Şeker (NBS) üreten şirketlere ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

Tablo 22: Şeker Üreten Şirketler ve Fabrikaları

PANCAR ŞEKERİ ÜRETEN ŞİRKETLER	
KAMU	TÜRKŞEKER (14 Fabrika)
KOOP. FAB.	KONYA ŞEKER SAN. VE TİC. A.Ş. (Konya, Çumra)
	KAYSERİ ŞEKER FABRİKASI A.Ş. (Kayseri, Boğazlıyan, Turhal)
	AMASYA ŞEKER FABRİKASI A.Ş.
ÖZEL ŞEKER FABRİKALARI	DOĞUŞ YİYECEK VE İÇECEK ÜRETİM SAN. TİC. A.Ş.(Afyon)
	KESKİNKILIÇ GIDA SAN. TİC. A.Ş.
	ÇORUM ŞEKER FABRİKASI A.Ş.
	SUKKAR ŞEKER ÜRETİM A.Ş. (Erzurum-Erzincan)
	TUTGU GIDA A.Ş.(Kırşehir)
	BOR ŞEKER A.Ş.
	ADAPAZARI ŞEKER FABRİKASI A.Ş.
	MUTLUCAN ŞEKER ÜRETİM GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.(Elbistan)
	KÜTAHYA ŞEKER FABRİKASI A.Ş.
	MUŞ ŞEKER ÜRETİM A.Ş.
BİNBİRGIDA TARIM ÜRÜNLERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş. (Alpullu)	
KOTAYA ESAS TOPLAM KAPASİTE: 3 MİLYON 304 BİN TON	
NIŞASTA BAZLI ŞEKER (NBS) ÜRETEN ŞİRKETLER	
KOTA KAPSAMINDA NBS ÜRETEN ŞİRKETLER	KOTA KAPSAMI DIŞINDA (İHRAÇ AMAÇLI) NBS ÜRETEN ŞİRKETLER
ADM Besin ve Tarım A.Ş.	Ak Nişasta (Kırklareli),
Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.	GSF Gıda Üretim San. Tic. (Sakarya),
PNS Pendik Nişasta Tic. A.Ş.	Ay Nişasta (Mardin),
Sunar Mısır Entegre Tesisleri	Beşan Nişasta (Gaziantep),
Tat Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Omnia Nişasta San. Tic. A.Ş. (Adana).
KOTAYA ESAS TOPLAM KAPASİTE: 1 MİLYON 94 BİN TON	TOPLAM KAPASİTE: YAKLAŞIK 340 BİN TON

Hammadde olarak mısır kullanan nişasta bazlı tatlandırıcılar doğrudan tüketilmemekte, daha çok şekerli ürünler sanayiinde girdi olarak kullanılmaktadır. Bu tatlandırıcıların başlıca kullanım alanları şekerlemeler, şekerli ve unlu mamüller, geleneksel tatlılar, dondurma, helva, reçel ve marmelat, alkollü ve alkolsüz içeceklerdir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TÜRKŞEKER); sektörde 14 şeker fabrikasının yanı sıra, 3 makine fabrikası, Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası, Alkol Fabrikası, Tohum İşleme Fabrikası ve Şeker Enstitüsü ile tam bir asırdır ülkemizin önde gelen sanayi kuruluşlarındandır.

Amasya Şeker Fabrikası A.Ş., Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. ve Konya Şeker Fabrikası A.Ş. PANKOBİRLİK bünyesinde özel şirket statüsündedir. Pankobirlik; mahalli pancar ekicileri kooperatifleri ile TÜRKŞEKER'in ortak teşebbüsleriyle, pancar tarımının gelişmesi ve mahalli kooperatiflerin ekonomik ve teknik noksanlıklarını gidererek haklarının korunması amacıyla kurulmuş bir üst birliktir.

Daha önceleri TÜRKŞEKER'in bağlı ortaklığı statüsünde olan Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. ve Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.'deki TÜRKŞEKER'e ait kamu hisseleri özelleştirme programına alınmıştır. Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş. 2004 yılında Torunlar Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye, Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş. ise S.S. Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi'ne satılmıştır. Adapazarı Şeker Fabrikası halen Yıldız Holding bünyesinde üretime devam etmektedir. Aksaray'da yer alan Keskinkılıç Gıda San. Ve Tic. A.Ş.'ye ait şeker fabrikası ise kuruluşundan bu yana özel statüdedir. Afyon, Alpullu, Bor, Çorum, Elbistan, Erzincan, Erzurum, Kırşehir, Muş, Turhal Şeker Fabrikaları ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından satışı yapılarak 2018 yılında özelleştirilmiştir.

Türkiye'de Şeker Rejimi

Ülkemiz ekonomisinin ağırlıklı olarak tarıma dayalı olması nedeniyle;

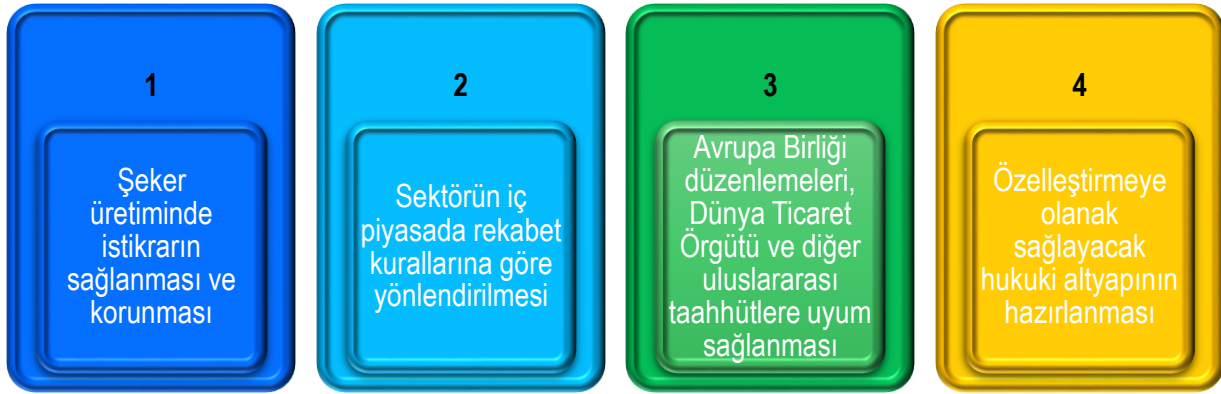
- Yurtiçi şeker ihtiyacının, yurtiçi kaynaklardan karşılanması,
- Sektörde rakip durumda olan ürünlerin birbirleri ile denge içerisinde; istikrarlı olarak ve bir program dahilinde üretilmeleri,
- Yeterli düzeyde üretimin sürdürülebilirliği

gibi hususlar büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'nin gıda tüketimine yönelik şeker ihtiyacı, şeker pancarından üretilen beyaz şeker ve nişastadan üretilen glukoz ve izoglukoz ile karşılanmakta olup, ülkemiz şeker sektörü 1925 yılından bu yana özel mevzuat hükümlerine göre düzenlenmektedir.

Türkiye'de şeker rejimini düzenleyen 22 Haziran 1956 tarihli ve 6747 sayılı Şeker Kanunu'nun birçok maddesinin işlerliğini yitirmesi sektörde yeni bir hukuki altyapı oluşturulması ihtiyacını gündeme getirmiştir. Bu nedenle 1996 yılından itibaren şeker rejiminin yeniden düzenlenmesine yönelik çalışmalar başlatılmış ve 19 Nisan 2001 tarihinde halen uygulanmakta olan 4634 sayılı Şeker Kanunu yürürlüğe girmiştir.

4634 Sayılı Şeker Kanununun İlkeleri:

Türkiye'de şeker sektörü; 2002/2003 pazarlama yılından bu yana, 4634 sayılı Şeker Kanunu ve bu kanuna dayalı olarak çıkarılan yönetmelikler çerçevesinde düzenlenmektedir.

27/03/2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7103 sayılı "Vergi Kanunları İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" ile 4634 sayılı Şeker Kanunu yeniden düzenlenmiştir.

Yeni düzenleme ile;

- Sektörü düzenleme ve denetleme görevini yürütmek,
- Şirketlerin yapacakları kapasite değişikliklerine göre ve/veya mücbir sebeplerin tespiti durumunda bünyelerindeki fabrikalar arasında kota aktarımına karar vermek,
- İç fiyat, arz-talep dengesi ve spekülâtif etkileri dikkate alarak, şeker ticaretinde yapılması istenen düzenlemeler konusundaki görüşlerini Ticaret Bakanlığına bildirmek,
- Bu kanunun amaçlarına uygun olarak sektörle ilgili diğer hususlarda kararlar almak ve uygulamak,
- Şirket ve bünyesindeki fabrikalarda, görevleri ile ilgili konularda araştırma ve denetimde bulunmak, bu amaçla gerektiğinde ilgili kurum, kuruluşlarla çalışmak,
- Kanun ve kanuna dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle ilgili olarak verilen diğer görevleri yerine getirmek

Tarım ve Orman Bakanlığının,

- Şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacıyla pazarlanacak şeker miktarını, sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı olmak üzere şeker türlerine göre, gerektiğinde dönemsel olarak kotalar ile belirlemek,
 - Kotaların iptal ve transferleri hakkında kararlar almak ve bu kararları uygulamak,
 - Yeni fabrika kurulabilmesi ve/veya mevcut fabrikaların kapasitelerini artırabilmeleri için Şirketlere yeni kota tahsis etmek,
 - Zorunlu hallerde pazarlama yılı içinde kotalar arası şeker transferi yapılması, A kotasının bir kısmı pazarlanamadığı takdirde, pazarlanamayan miktarın gelecek yılın A kotasına aktarılması ve bir sonraki yılın A kotasına aktarılan miktar kadar düşürülmesi veya cari pazarlama yılı içinde, şirketlerin talep etmesi durumunda, pazarlanamayan A kotasının tamamının veya bir kısmının, aynı pazarlama yılı içinde ihraç edilmek kaydıyla C şekerine aktarılması
- Cumhurbaşkanı'nın yetkisine bırakılmıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu ve ilgili yönetmeliklere göre;

- A kotası pancar fiyatı; *“Şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler ile üretici ve/veya üretici temsilcileri arasında, pancar ekiminden önce, yıllık enflasyon oranı, üretici maliyetlerindeki artış, dünya pancar fiyatları ve alternatif ürün paritesi dikkate alınarak”, “C şeker karşılığı C pancarı fiyatları ise, dünya borsa fiyatları da göz önünde bulundurularak”*
- Şeker satış fiyatları; şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından serbestçe belirlenmektedir.

Şeker Kanunu ile şekerin üreticiden tüketiciye istikrarlı bir fiyattan ulaşmasını ve şeker arzının spekülâtif amaçlı girişimlerden korunarak düzenliliğini sağlamak üzere depolama prim ve kesinti sistemi oluşturulmuştur.

7103 sayılı Kanunun 47 nci maddesi ile, 4634 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası *“Şirketlerin A ve B kotaları Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından her yıl en geç 30 Haziran tarihine kadar, yurt içi şeker talebi, fabrikaların işleme ve şeker üretim kapasiteleri göz önünde bulundurularak müteakip beşer yıllık dönemler için tespit edilir.”* şeklinde değiştirilmiştir. Aynı madde ile ülke toplam A kotası şekerinin %10'u olan NBS kotası, %5'e düşürülmüştür. 7103 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi ile 4634 sayılı Kanuna eklenen Geçici 11 inci Madde ile nişasta kökenli şekerler için belirlenecek kota miktarında yapılan değişiklik sonucu ortaya çıkan kota fazlası, Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye aktarılmıştır.

Arz Talep Durumu

Ülkemizde şeker sektörü, 4634 sayılı Şeker Kanunu yürürlüğe girmeden önce, dönemsel olarak değişen ithalatçı ve ihracatçı konumu ile istikrarsız bir üretim seyri izlemiştir. Özellikle 1990'lı yıllarda üretim miktarında meydana gelen istikrarsızlıklar sektörü kimi zaman ithalat riski, kimi zaman da stok sorunu ile karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle, stratejik öneme sahip olan şekerin üretim planlaması ve kontrolü büyük önem taşımaktadır. Üretim planlaması; coğrafi konumu nedeniyle pancardan şeker üreten ülkemizde şeker fiyatlarının dünya fiyatlarına göre yüksek olması, Dünya Ticaret Örgütü'ne taahhütlerimiz kapsamında şeker ihracatına sübvansiyon uygulanamaması ve pancardan şeker üretiminin gözardı edilemeyecek boyutta yarattığı katma değer nedenleriyle, "yıllık yurtiçi şeker ihtiyacı ve güvenlik stoku" esasına göre yapılmaktadır.

4634 sayılı Şeker Kanunu ile Türkiye'de şeker talebini karşılayacak düzeyde üretim planlaması yapılmakta olup, ülke içinde pazarlanacak şeker miktarı, Cumhurbaşkanı tarafından tahsis edilen kotalar ile belirlenmektedir. Ülkemizin yıllık şeker ihtiyacının %95'i pancar şekeri, %5'i ise nişasta bazlı şeker ile karşılanmak üzere programlanmaktadır. 7103 sayılı Kanun ile 2019/2020 pazarlama yılından itibaren her yıl Cumhurbaşkanı kararı ile NBŞ kotası ülke toplam A kotasının %2,5'i oranında belirlenmiştir. Yıllar itibarıyla pancar şekeri ve NBŞ kotaları aşağıda verilmiştir.

Tablo 23: Pancar Şekeri ve NBŞ Kotaları (Bin Ton)

Pazarlama Yılı	Pancar Şekeri Kotası (A)	NBŞ Kotası (A)	Toplam A Kotası
2017/2018	2.523	267	2.790
2018/2019	2.565	135,00	2.700
2019/2020	2.633	67,50	2.700
2020/2021	2.633	67,50	2.700
2021/2022	2.633	67,50	2.700
2022/2023	2.681	68,75	2.750
2023/2024	2.837	72,75	2.910
2024/2025	2.837	72,75	2.910
2025/2026	2.837	72,75	2.910

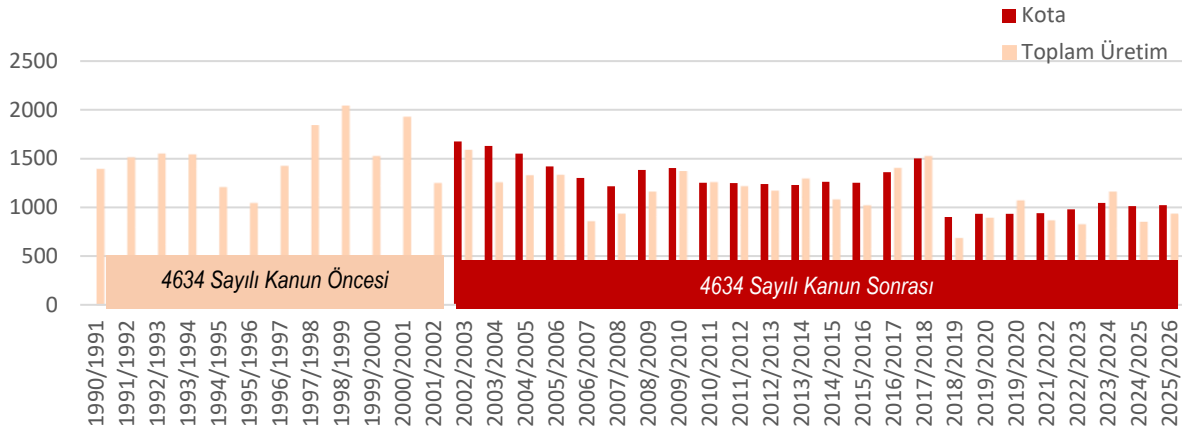
Tablo 24: 2025/2026 Pazarlama Yılı Şekeri Kotaları

PANCAR ŞEKERİ		A Kotası Şeker	Pancar Şekerinde Payı	B Kotası Şeker
		(Ton)	(%)	(Ton)
KAMU	TÜRKŞEKER (14 Fabrika)	1.023.820	36,08	51.191
KOOP. FAB.	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş. (Kayseri, Boğazlıyan, Turhal)	473.240	16,68	23.662
	Konya Şeker San. Ve Tic. A.Ş. (Konya, Çumra)	457.280	16,12	22.864
	Amasya Şeker Fabrikası A.Ş.	74.490	2,63	3.725
	KOOPERATİF FAB. TOPLAMI	1.005.010	35,42	50.251
ÖZEL ŞEKER FABRİKALARI	Doğuş Yiyecek Ve İçecek Üretim San. Tic. A.Ş.(Afyon)	131.810	4,65	6.591
	Keskinkılıç Gıda San. Tic. A.Ş.	112.360	3,96	5.618
	Çorum Şeker Fabrikası A.Ş.	105.670	3,72	5.284
	Sukkar Şeker Üretim A.Ş. (Erzurum-Erzincan)	75.610	2,66	3.781
	Tutgu Gıda A.Ş.(Kırşehir)	75.600	2,66	3.780
	Bor Şeker A.Ş.	71.290	2,51	3.564
	Adapazarı Şeker Fabrikası A.Ş.	69.840	2,46	3.492
	Mutlucan Şeker Üretim Gıda San. Ve Tic. A.Ş.(Elbistan)	50.380	1,78	2.519
	Kütahya Şeker Fabrikası A.Ş.	47.670	1,68	2.383
	Muş Şeker Üretim A.Ş.	41.510	1,46	2.075
	Binbirgıda Tarım Ürünleri Sanayi Ve Ticaret A.Ş. (Alpullu)	26.680	0,94	1.334
	ÖZEL ŞEKER ŞİRKETLERİ TOPLAMI	808.420	28,49	40.421
PANCAR ŞEKERİ TOPLAMI		2.837.250	100	141.863
NİŞASTA BAZLI ŞEKER		A Kotası	Şirket Payı	
		(Ton)	(%)	
	Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.	31.892	43,84	
	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	22.632	31,11	
	PNS Pendik Nişasta Tic. A.Ş.	10.331	14,20	
	Sunar Mısır Entegre Tesisleri	3.211	4,41	
	Tat Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	4.684	6,44	
NBŞ TOPLAMI		72.750	100	
ÜLKE TOPLAM KOTASI		2.910.000		

Not: NBŞ için B kotası tahsis edilmemektedir.

2025/26 pazarlama yılında TÜRKŞEKER'e; 1.023.820 ton A kotası, 51 bin 191 ton B kotası tahsis edilmiştir. 4634 sayılı Şeker Kanununun uygulamaya başladığı 2002/03 pazarlama yılı öncesi gerçekleşen üretim miktarları ile Şeker Kanunu sonrası tahsis edilen kota ve gerçekleşen şeker üretim miktarları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 24: Kota-Üretim (Bin Ton)

Not: Üretim miktarları ilgili yıllardaki mevcut fabrikaların toplam üretimidir.

Ülkemizde şeker pancarı üretimi; her yıl belirlenen şeker kotalarına bağlı olarak şirketler tarafından programlanmaktadır. Şeker üretiminde ve dolayısıyla pancar üretiminde kota uygulaması ülke kaynaklarının optimum düzeyde verimli ve etkin kullanımını sağlamaktadır.

Türkiye'de Şeker Pancar Tarımı

Ülkemizde şeker fabrikalarının kurulmasının ana hedefi; ülkemizin şeker ihtiyacının karşılanması yanında, tarımı ve dolayısıyla çiftçiyi kalkındırmaktır. Şeker pancarı tarımı ülkemizin sosyoekonomik yaşantısında çok önemli rol oynamıştır. Şeker pancarı tarımının gelişmesi sonucu şeker üretimi önemli derecede artmıştır. Diğer taraftan şeker pancarı yalnız sanayi hammaddesi değil, aynı zamanda besi hayvancılığında çok kıymetli gıda olan yaprak, baş ve posa ile bir yem bitkisidir. Bu ürünün gelişmesi, et ve süt üretiminin artmasına, böylece artan gıda kalitesi ile daha yüksek hayat standardının oluşmasına katkıda bulunmuştur.

Pancar tarımı; taşımacılık, tarım alet ve makineleri başta olmak üzere birçok sanayinin gelişmesine, gübre, ilaç gibi girdilerin kullanımı ile endüstriyel sektöre önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca, şeker pancarı, ekim yapılan alana eşdeğer bir orman alanına kıyasla üç kat daha fazla oksijen ürettiğinden, tüm canlılar için hayati önem arz eden bir oksijen kaynağı olmakta, kendinden sonra ekilecek ürünlerde verim artışı sağlamakta, alternatiflerine göre daha fazla istihdam imkanı sağlamaktadır.

Şeker pancarı tarımı, çiftçiyi köye ve tarlaya bağlayarak ailenin bütün fertlerine iş imkânı sağlamakta, göçün önlenmesinde, bölgelerarası gelişmişlik farkının azaltılmasında ve kırsal kesimin kalkınmasında önemli rol oynamaktadır.

Daha ziyade ılık ancak nemli olmayan iklime sahip karasal iklim bölgelerinde yetişen şeker pancarı tarımı; Doğu Karadeniz, Ege ve Akdenizin sahil şeridi ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi dışındaki tüm bölgelerde yapılmaktadır. Sözleşmeli üretimin ilk örneklerinden biri olup, tarımın sanayiye entegre olmasını sağlamış ve gıda sanayinin temel taşıını oluşturmuştur.

Pancar bir münavebe bitkisi olup, bölgesel özelliklere göre dört yılda veya üç yılda bir ekilmektedir. Ülkemizde şeker pancarı her yıl üreticilerle yapılan “Şeker Pancarı Üretim Sözleşmesi” esaslarına uygun olarak yapılmaktadır.

TÜRKŞEKER, kuruluşundan itibaren pancar tarımında maliyetleri düşürmek ve üretici gelirlerini yükseltmek amacıyla verim ve kaliteyi artırma çalışmalarına önem vermiştir. Bu amaçla, pancar ekim alanlarında modern tarım tekniklerinin uygulanması için yapılan çalışmalar yoğunlaştırılmış, toprak işleme, kaliteli tohum kullanma, gübreleme, sulama ve mekanizasyon tedbirleri ile verim ve kalitenin artırılması, üretim masraflarının azaltılması suretiyle de üretici gelirlerinin artırılmasında büyük mesafeler kaydedilmiştir.

Şeker sanayisi, şeker pancarını yetiştiren büyük çiftçi ailesi ile güçlü bir ilişki kurmuştur. Şeker pancarının yetiştirilmesinde çiftçiye gerekli olan tarım aletleri, gübre, çeşitli malzeme ve nakdi yardımlar yapılırken, çiftçinin eğitim ve kültürünün artırılmasına da katkı sağlamıştır.

Şeker pancarı üretimi; ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri doğrultusunda, şirketlere tahsis edilen pancar şeker kotalarının üretim garantisi için, belirlenen pancar ekim alanlarında, üreticiler ve/veya temsilcileri ile şirketler veya fabrikalar arasında sözleşme düzenlenmesi suretiyle kotalı olarak yapılmaktadır.

TÜİK verilerine göre 2025 yılında Türkiye’de şeker pancarı ekilen alanların %26’sından fazlası Konya’da yer alırken, bunu Eskişehir ve Yozgat izlemektedir. İller itibarıyla şeker pancarı üretimine bakıldığında ise toplam üretimin %30-33’ünün Konya’dan, %7-9’unun Eskişehir’den, bir kısmının da Yozgat’tan karşılandığı görülmektedir. Şeker pancar ekim, üretim ve veriminde ilk 10 sırada yer alan iller aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 25: 2024 Yılı İllere Göre Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Verim Sıralaması

İller	Ekilen Alan		İller	Üretim Miktarı		İller	Verim (Kg/Dekar)
	(Dekar)	(%)		(Ton)	(%)		
Konya	850.642	26,20	Konya	6.971.829	30,31	Çanakkale	9.640
Eskişehir	227.857	7,02	Eskişehir	1.616.804	7,03	Bursa	8.750
Yozgat	189.284	5,83	Kayseri	1.375.343	5,98	Manisa	8.196
Kayseri	173.730	5,35	Yozgat	1.233.590	5,36	Konya	8.108
Sivas	166.863	5,14	Aksaray	1.229.111	5,34	Kahramanmaraş	8.088
Aksaray	161.270	4,97	Sivas	1.006.086	4,37	Tekirdağ	7.969
Afyonkarahisar	119.798	3,69	Afyonkarahisar	841.495	3,66	Gaziantep	7.917
Ankara	114.704	3,53	Ankara	787.448	3,42	Kayseri	7.813
Muş	112.820	3,47	Muş	665.032	2,89	Balıkesir	7.706
Tokat	82.066	2,53	Tokat	539.933	2,35	Sakarya	7.621

Kaynak: TÜİK, 2025

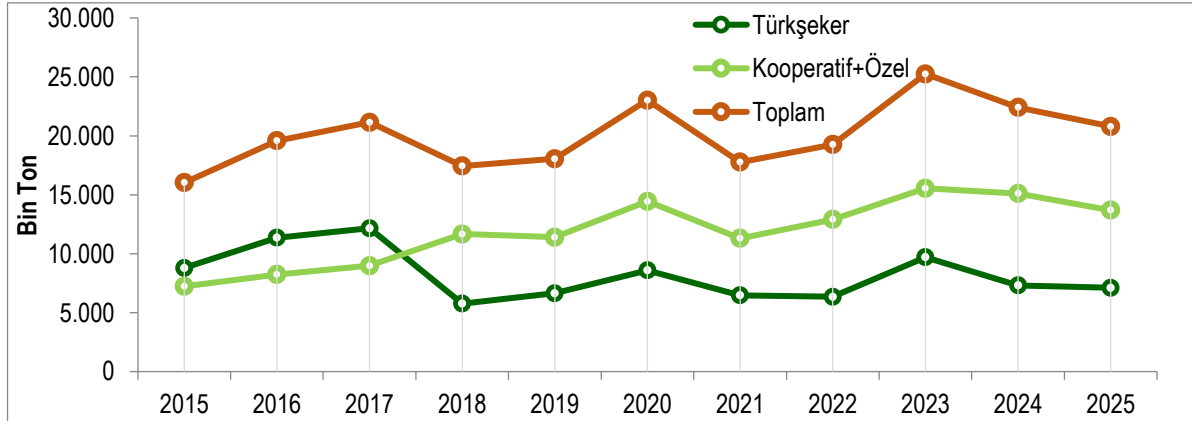
Pancardan şeker üreten şirketler tarafından 2025 yılında; 3 milyon 66 bin dekar alanda, 76 bin 767 çiftçi tarafından pancar ekimi yapılmış, pancar üretimi 20 milyon 801 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında gerçekleşen pancar üretimi bir önceki münavebe dönemine göre yaklaşık aynı miktarda olmuştur. Son 10 yıla ait pancar üretimine ilişkin temel veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 26: Türkiye'de Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Fiyatları

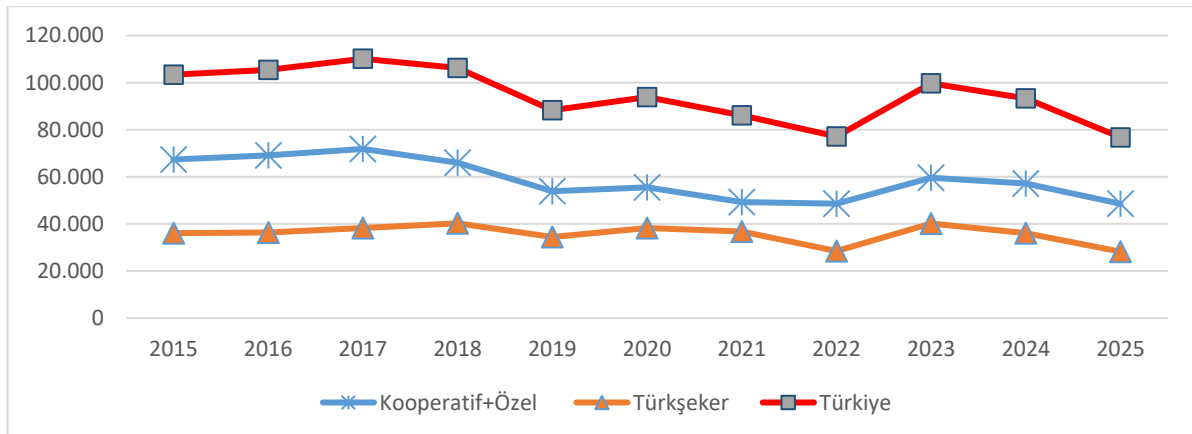
Yıllar	Pancar Eken Çiftçi Sayısı	Ürün Taşıyan Alan (Da)	Üretilen Pancar (Ton)	Verim (Ton/Da)	Baz Alım Fiyatı (A Kotası) (TL/Ton)
2016	105.460	3.219.533	19.592.731	6,086	194
2017	110.131	3.388.829	21.149.020	6,241	210
2018	106.237	2.906.976	17.436.100	5,998	235
2019	88.279	3.100.807	18.054.320	5,822	300
2020	93.812	3.363.483	23.025.738	6,846	336
2021	86.097	3.023.486	17.767.086	5,876	420
2022	77.065	2.954.052	19.253.962	6,518	1.400
2023	99.714	3.628.146	25.250.213	6,960	1.750
2024	93.293	3.281.033	22.413.958	6,831	2.375
2025	76.767	3.065.844	20.801.254	6,785	3.100

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

Grafik 25: Pancar Üretimi

Grafik 26: Türkiye'de Pancar Eken Çiftçi Sayıları (Kişi)

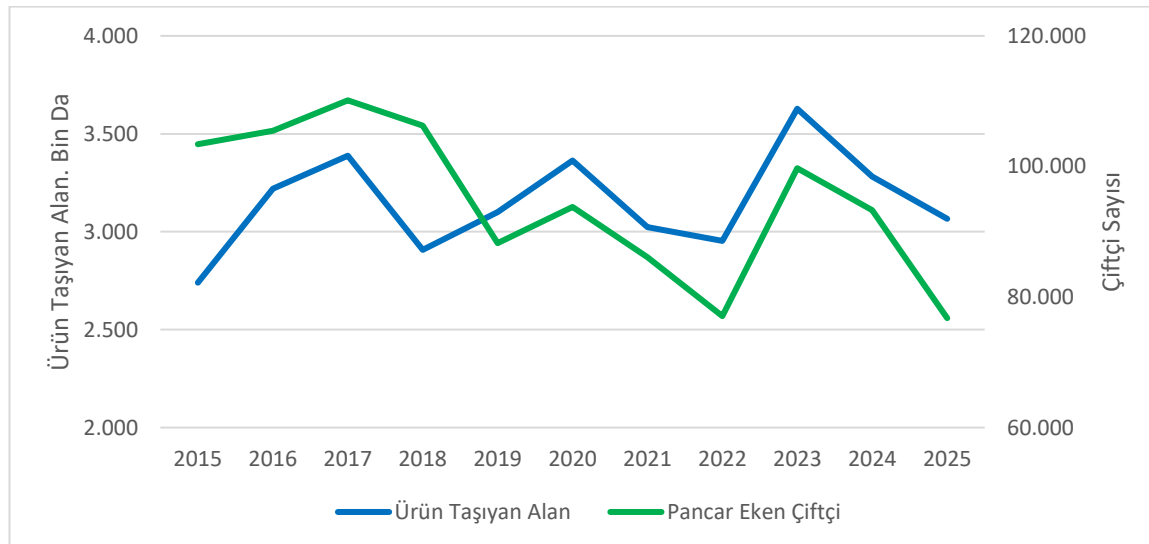
2025 yılında, 3 milyon 66 bin dekar alanda, 76 bin 767 çiftçi tarafından pancar ekimi yapılmış, pancar üretimi 20 milyon 801 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2025 yılında TÜRKŞEKER tarafından ise; 37 ilde, 1.173 köyde, 28.219 çiftçi ile 1 milyon 81 bin dekar alanda 7 milyon 114 bin ton pancar üretimi yapılmıştır.

Tablo 27: TÜRKŞEKER'in Şeker Pancarı Ekim, Üretim ve Fiyatları

Yıllar	Pancar Eken Çiftçi Sayısı (Kişi)	Ürün Taşıyan Alan (Da)	Üretilen Pancar (Ton)	Verim (Ton/Da)	Baz Alım Fiyatı (A Kotası) (TL/Ton)
2016	36.400	1.066.470	6.556.324	6,148	190,00
2017	38.028	1.109.462	6.936.251	6,252	210,00
2018	40.240	953.602	5.763.711	6,044	235,00
2019	34.424	1.105.924	6.651.672	6,015	300,00
2020	38.238	1.241.827	8.582.038	6,911	336,00
2021	36.821	1.194.881	6.470.264	5,415	420,00
2022	28.427	1.037.468	6.350.317	6,121	1.400,00
2023	40.132	1.483.800	9.698.334	6,536	1.750,00
2024	36.109	1.144.108	7.314.019	6,393	2.262,00
2025	28.219	1.081.266	7.113.547	6,579	2.980,80

Tarımda ve sanayide istihdam açısından önemli bir yere sahip olan şeker pancarının tarlaya ekilmesinden, üretilen şekerin sofraya gelinceye kadar her aşamasında sağlıklı hammadde sağlıklı mamul anlayışıyla hareket eden TÜRKŞEKER, pancar üreticilerinin uzun vadede düzenli gelir temin etmeleri hususuna özel hassasiyet göstermekte, üretici maliyetlerinde; pancar üretim giderleri, tarla kirası, gübre bedeli, tohum bedeli, mücadele ilacı, mibzer kirası, iş gücü, çeki gücü, nakliye gibi masraf unsurları ayrı ayrı değerlendirmektedir.

Grafik 27: Türkiye'de Pancar Ekim Alanı ve Çiftçi Sayısı

2025 yılında üreticiler tarafından TÜRKŞEKER'e teslimi taahhüt edilen %16 polar şeker ihtiva eden, net bir ton A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 2.980,80 TL olarak tespit edilmiştir. Ayrıca taahhüt edilen A kotasını tamamlayan çiftçilere "Kota Tamamlama Primi" ödenmektedir. Bu kapsamda kotasını tamamlayan çiftçilerimiz için A kotası şeker pancarı alım fiyatı 3.100 TL/tona ulaşmaktadır.

2025 yılı ürünü net (firesi düşürülmüş) bir ton C pancarı alım fiyatı ise 1.800 TL olarak belirlenmiştir. TÜRKŞEKER tarafından 2025 yılında çiftçilere 23,6 milyar TL pancar bedeli ödenmiş olup bunun %28'i yani 6 milyar 693 milyon TL'si aynı ve nakdi avans olarak ürün yetiştirme sürecinde önceden ödenmiştir.

2025 yılında A kotası şeker pancarı baz alım kesin fiyatı 2.980,80 TL/ton olarak belirlenmekle birlikte, bu yıl oluşan polar şeker varlığına (%17,24) göre 1 ton A kotası şeker pancarının alım fiyatı 3.212,3 TL olmuş, "Kota Tamamlama Primi", "Pancar Üretimini Teşvik Primi", "Pancar Temizleme ve Yükleme Primi" ile birlikte net 1 ton A kotası şeker pancarının ortalama alım fiyatı 3.297,6 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şeker Üretimi

Türkiye'de halihazırda; yıllık 3 milyon 304 bin tonu pancar şekeri, 1 milyon 94 bin tonu nişasta bazlı şeker olmak üzere toplam 4 milyon 398 bin ton şeker üretim kapasitesi mevcuttur. Pancar şekeri üretimine tahsis edilen kota ile gerçekleşen A kotası şeker üretim miktarları TÜRKŞEKER ve özel fabrikalar itibariyle aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 28: Kota - Üretim İlişkisi (Pancar Şekeri A Kotası)

PY	TÜRKŞEKER			Kooperatif+Özel Fabrikalar			Genel Toplam		
	Kota (Ton)	Üretim (Ton)	Üretim/ Kota (%)	Kota (Ton)	Üretim (Ton)	Üretim/ Kota, (%)	Kota (Ton)	Üretim (Ton)	Üretim/ Kota (%)
2016/17	1.361.700	1.361.700	100	1.023.300	1.021.780	100	2.385.000	2.383.480	100
2017/18	1.500.100	1.488.844	99	1.036.400	1.036.400	100	2.536.500	2.525.244	100
2018/19*	901.350	682.096	76	1.663.650	1.523.409	92	2.565.000	2.205.505	86
2019/20	934.000	893.027	96	1.698.500	1.564.541	92	2.632.500	2.457.568	93
2020/21	935.100	935.100	100	1.697.400	1.697.263	100	2.632.500	2.632.363	100
2021/22	939.900	869.050	92	1.692.600	1.600.249	95	2.632.500	2.469.299	94
2022/23	979.700	790.235	81	1.701.550	1.660.073	98	2.681.250	2.450.308	91
2023/24	1.044.950	1.044.950	100	1.792.300	1.791.524	100	2.837.250	2.837.474	100
2024/25	1.013.630	616.251	61	1.823.620	1.805.968	99	2.837.250	2.422.219	85
2025/26	1.023.820	866.986	85	1.813.430	1.812.615	100	2.837.250	2.679.601	94

(*): 16 şeker fabrikası. 4634 sayılı kanun Geçici 11. maddesi kapsamında özelleştirilen fabrikaların 2018/2019 pazarlama yılında üretimlerinin kotalarının %90'ının altında kalması nedeniyle 41.404,4 ton kota TÜRKŞEKER'e aktarılmıştır. Böylece TÜRKŞEKER tarafından fiili olarak kullanılan A kotası 942.754,4 ton olmuştur.

2025/26 pazarlama yılında Cumhurbaşkanlığı Kararı ile pancardan şeker üreten şirketlere 2 milyon 837 bin 250 ton A kotası, 141 bin 863 ton B kotası tahsis edilmiştir. 2025/2026 pazarlama yılında ülke toplam A kotası şeker miktarının % 36'sı TÜRKŞEKER'e tahsis edilmiştir.

Ülke genelinde 54-144 gün süren kampanya sonucunda 20 milyon 801 bin 254 ton pancar üretimine karşılık 20 milyon 277 bin 129 ton şeker pancarı işlenmiş ve toplam (A kotası+C şeker) 2 milyon 915 bin 953 ton şeker üretilmiştir.

Tablo 29: Türkiye'de Yıllar İtibariyle Toplam Pancar Şeker Üretimi

Yıllar	Kampanya Süresi (Gün)	İşlenen Pancar (Ton)	Üretilen Şeker (Ton)	Bedele Esas Polar Şeker Varlığı (%)
2016/17	118	18.715.614	2.559.122	16,81
2017/18	105	20.467.586	2.769.588	16,40
2018/19	95	17.049.102	2.273.263	16,12
2019/20	99	17.751.820	2.535.602	16,79
2020/21	70-177	22.291.911	3.069.306	16,89
2021/22	43-132	17.423.766	2.519.549	17,05
2022/23	54-149	18.858.051	2.652.190	16,65
2023/24	82-182	24.241.663	3.335.353	16,93
2024/25	83-191	21.549.116	2.749.706	16,09
2025/26	54-144	20.277.129	2.915.953	17,34

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

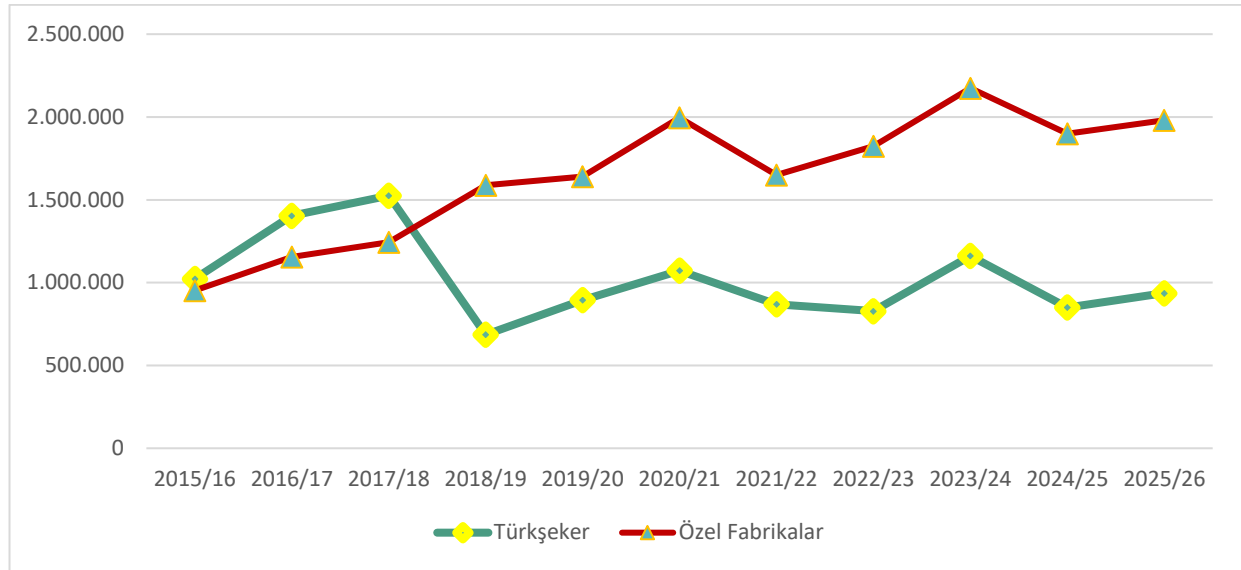
TÜRKŞEKER şeker üretim politikası; öncelikle tahsis edilen kotayı karşılayacak seviyede, standartlara uygun kalitede, asgari maliyet ve azami katma değer yaratacak şekilde şeker üretimi yapmaktır.

Tablo 30: TÜRKŞEKER'e Ait 14 Şeker Fabrikasının Yıllar itibariyle Şeker Üretimi

Yıllar	Kampanya Süresi (Gün)	İşlenen Pancar (Ton)	Toplam Üretilen Şeker (Ton)	Bedele Esas Polar Şeker Varlığı (%)
2016/17	64	5.883.900	755.527	15,94
2017/18	60	6.486.200	883.319	15,91
2018/19*	90	5.525.000	685.700	15,62
2019/20	110	6.442.000	869.050	16,91
2020/21	140	8.165.000	1.072.700	16,57
2021/22	105	6.245.000	869.050	17,09
2022/23	99	6.145.000	827.920	16,51
2023/24	152	9.060.000	1.161.100	16,80
2024/25	114	6.885.000	850.000	15,92
2025/26	111	6.840.000	936.400	17,24

(*) 16 şeker fabrikası.

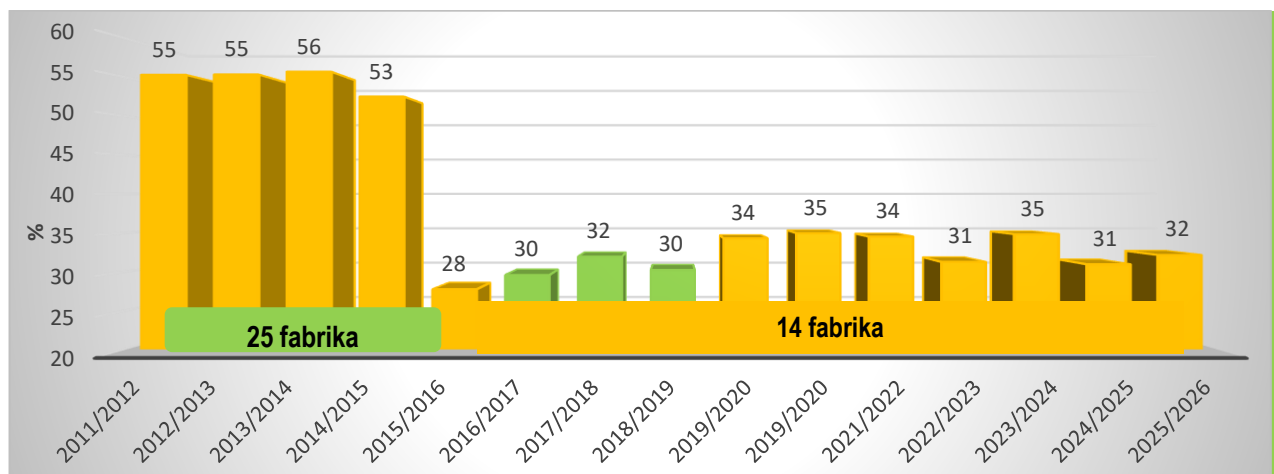
Grafik 28: Şeker Üretimi (Ton)

2018 yılında 10 şeker fabrikasının özelleştirilmesi sonrasında TÜRKŞEKER'in yıllık şeker üretim kapasitesi 1 milyon 176 bin ton olmuştur. 2023 yılında toplam pancar şekeri kota miktarının toplam pancar şekeri kotaya esas kapasitesine %90'ına ulaşması nedeniyle kapasitemiz % 5 oranında artırılarak 1 milyon 235 bin tona ulaşmıştır. 27 Ağustos 2025 tarih ve 10279 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; 2025/26 pazarlama yılı için TÜRKŞEKER'e 1 milyon 23 bin 820 ton pancar şekeri kotası tahsis edilmiş, böylece TÜRKŞEKER pazar payı açısından sektördeki önemli yerini korumuştur.

2002/2003 pazarlama yılında Türkiye toplam pancar şekeri üretiminin %74'ü TÜRKŞEKER tarafından üretilirken, fabrika sayısı ile orantılı olarak bu oran azalmıştır. 2025/26 pazarlama yılında TÜRKŞEKER'in 14 şeker fabrikası ile Türkiye pancar şekeri üretimindeki payı % 32 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 29: Pancar Şekeri Üretiminde TÜRKŞEKER' in Payı (%)

2018 yılında 10 şeker fabrikası özelleştirilmiştir. 2025/2026 pazarlama yılında 14 fabrika ile üretim yapılmıştır.

Şeker Kanunu kapsamında kota tahsisi yapılan 5 şirkete ait yıllık nişasta bazlı şeker üretim kapasitesi yaklaşık 1 milyon 94 bin tondur. Türkiye’de kota kapsamında nişasta bazlı şeker üreten şirketler:

1. ADM Besin ve Tarım A.Ş.
2. Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.
3. PNS Pendik Nişasta Tic. A.Ş.
4. Sunar Mısır Entegre Ttesisleri
5. Tat Nişasta San. ve Tic. A.Ş.

Bunun dışında kota hakkı bulunmayan ve kota tahsis edilmeyen, sadece yurt dışına ihraç edilmek üzere nişasta bazlı şeker üretim faaliyetinde bulunabilen şirketler de bulunmaktadır. Bu şirketler:

1. Ak Nişasta
2. GSF Gıda Üretim San.Tic.
3. Ay Nişasta
4. Beşan Nişasta
5. Omnia Nişasta San. Tic. A.Ş.

Türkiye’de üretilen nişasta bazlı şeker üretim miktarları toplamı aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 31: Nişasta Bazlı Şeker Üretimi (Ton)

Pazarlama Yılı	NBŞ Üretimi
2016/2017	634.125
2017/2018	591.146
2018/2019	486.139
2019/2020	487.717
2020/2021	590.928
2021/2022	626.956
2022/2023	482.295
2023/2024	544.383
2024/25	528.743
2025/2026 (31 Mart)	293.108

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı. (Kotasız şirketlerin üretimleri dahil)

Melas ve Yaş Pancar Posası Üretimi ve Kullanım Alanları

Şeker fabrikalarında yan ürün olarak melas ve yaş pancar posası elde edilmektedir. Yaş pancar posası doğrudan veya melas ile karıştırılarak hayvan yemi olarak değerlendirilmektedir. Üretim miktarı işlenen pancar miktarı ile paralellik göstermekte olup, yaklaşık olarak işlenen pancarın % 30 'u oranında yaş pancar posası elde edilmektedir.

Türkiye'de yıllar itibariyle üretilen melas miktarları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 32: Melas Üretimi (Ton)

Yıllar	TÜRKŞEKER	Kooperatif+Özel Fabrikalar	TOPLAM
2016	286.925	555.791	842.716
2017	276.405	581.363	857.768
2018	247.300	502.803	750.103
2019	283.600	438.607	722.207
2020	381.800	628.741	1.010.541
2021	278.190	425.967	704.157
2022	255.600	483.107	738.707
2023	418.800	669.032	1.087.832
2024	319.000	640.577	959.577
2025	300.000	570.996	870.996

(*):2014-2018 yıllarında Türkşeker bünyesinde bulunan fabrikaların üretim miktarı Kooperatif+Özel Fabrikalarda gösterilmiştir.

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

Türkiye'deki melas üretiminde 2025 yılında TÜRKŞEKER'in payı % 34 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 33: Melas İthalat ve İhracatı (Ton)

PY	İthalat	İhracat
2019/20	442.500	261
2020/21	255.778	350
2021/22	410.424	257
2022/23	340.564	858
2023/24	268.542	1.388
2024/25	445.723	984
2025/26*	345.992	514

(*): 2026 Mart ayı sonu.

Yaklaşık % 50 şeker içeren melas;

- Fermantasyon hammaddesi olarak,
- Etil alkol üretiminde,
- Doğrudan hayvan yemi olarak,
- İçilebilir kalitede direk damıtılan içkilerde,
- İçilemeyen kalitede endüstriyel tüketim ve ilaç sanayiinde,
- Sirke ve hamur mayasında,
- Briket kömür imalinde,
- İnşaat harçlarında,
- Kozmetik sanayiinde,
- Sitrit asit (limon tuzu) ve benzeri asitlerin üretiminde

kullanılmaktadır.

Etil Alkol ve Biyoetanol Üretimi ve Kullanım Alanları

Yan ürün olarak elde edilen melastaki şekerin enzimler vasıtası ile fermantasyona uğratarak alkol ve karbondioksit parçalanması metodu ile bazı şeker fabrikalarında etil alkol üretimi de yapılmaktadır.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. bünyesinde yer alan Eskişehir Alkol Üretim Tesis'i'nde alkol üretimi gerçekleştirilmektedir. Ayrıca özel statülü şeker fabrikalarından; Konya Şeker Fabrikasında 84 milyon litre/yıl ve Amasya Şeker Fabrikasında, 10 milyon litre/yıl kapasiteli melastan etil alkol üretmek üzere kurulmuş etil alkol üretim tesisi bulunmaktadır.

Üretilen alkol; alkollü içeceklerde, sağlık sektöründe, sanayi imalatı sektöründe, kozmetik ve dezenfektan sektöründe kullanılmaktadır. 2025 yılında alkol üretimi yapılmamıştır.

Tablo 34: İşlenen Melas, Üretilen Alkol – (TÜRKŞEKER)

Yıllar	İşlenen Melas (Ton)	Üretilen Etil Alkol (Bin Litre)
2016	18.650	6.785
2017	14.060	4.665
2018	30.728	6.410
2019	11.868	3.547
2020	31.200	8.957
2021	15.178	3.016
2022	25.050	6.624
2023	5.660	1.556
2024	7.800	2.365
2025	0	0

Son yıllarda; motorlu taşıtlarda kullanılan yakıtlara, belli oranlarda yerli tarım ürünlerinden elde edilen biyoetanolün katılması uygulamaları artmıştır. Biyoetanolün gelişmiş ülkelerde çevreci yaklaşımlarla kullanımı zorunlu ve yaygındır. Hibrit araçlarda % 85'e kadar kullanılabilen biyoetanol, kullanım oranına göre egzoz gazı emisyonlarını %74'e kadar azaltması nedeniyle BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve ülkemizin de imzaladığı Kyoto Protokolü çerçevesinde desteklenmektedir. Çevreci özelliğinin ve uymakla yükümlü olduğumuz Kyoto Protokolünün Karbon ticaretine yönelik düzenlemelerinin sunduğu avantajları değerlendirmenin yanı sıra biyoyakıtları önemli kılan alternatif ve yerli enerji kaynakları olmasıdır.

Ülkemizde, 31.10.2025 tarihli ve 33063 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Benzin Türlerine Etanol Harmanlanması Hakkında Tebliğ" in 5 inci maddesi ile "(1) (Değişik: RG-3/11/2023-32358)(3) Rafinerici lisansı sahipleri tarafından, bir takvim yılı içerisinde, kara tankeri dolumu üniteleri vasıtasıyla teslim edilen benzin türlerinin toplamına, en az (Değişik ibare:RG-31/10/2025-33063) %1,5 (V/V) oranında, yerli tarım ürünlerinden üretilmiş etanolün harmanlanmış olması zorunludur" hükmü getirilmiştir.

TÜRKŞEKER'de, benzine belirli oranda karıştırılarak kullanılan biyoetanol üretimi yapmak amacıyla; 2008 yılında Eskişehir Fabrikasında 15 milyon litre/yıl kapasiteli "Alkol Susuzlaştırma Tesisi", Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (TAPDK) gerekli izinler alınarak kurulmuştur. 5 günlük deneme çalışması sonucunda 160 bin litre biyoetanol üretilmiştir. Ancak uygun pazar bulunamadığından bu biyoetanol 2014 yılında TAPDK'nın izni ve yönetim kurulunun onayıyla tekrar destile edilerek gıda alkolüne dönüştürülmüştür. Biyoetanol tesisinde 20/02/2018 tarihinden itibaren yeniden biyoetanol üretimine başlanmış olup 2018 yılında 2 milyon 113 bin litre, 2019 yılında 96 bin litre biyoetanol üretilmiş ve satışı yapılmıştır.

Ülkemizde TÜRKŞEKER dışında; Tarkim, Tezkim ve Konya Şeker A.Ş. firmaları yakıt biyoetanolü üretmek için "Dağıtım Yetki Belgesi" almıştır. Tarkim ve Tezkim mısır ve buğdaydan, Konya Şeker A.Ş. pancar şekeri melasından biyoetanol üretimi yapmaktadır. Biyoetanol kullanımının hızla yaygınlaşmasının nedeni, ekonomik olarak değer kazanması ve kullanımında çevreye olumsuz bir etkisinin olmamasıdır. Biyoetanol üretiminin ana gerekçelerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;

- Fosil yakıtların neden olduğu çevresel etkilerin azaltılması,
- CO₂ emisyon değerlerinin düşük olması, (1 litre Biyoetanol, şeker pancarının yetişmesinden enerji olarak kullanımına kadar geçen süreçte 2,9 kg karbondioksit salınımını engellemektedir. Şeker pancarı, aynı alandaki çam ormanından üç kat daha fazla oksijen üretmektedir.)
- Elde edilen enerjinin son derece güvenilir olması ve enerji konusunda dışa bağımlılığı azaltacak olması,
- Yerli ürün olduğundan diğer yakıtların fiyat belirsizliklerinin ortadan kaldırılması,
- Diğer yakıt kaynakların tükenme sürecine girmesi,
- Şeker pancarından üretildiği için tarımsal kalkınmayı geliştiriyor olması,
- Tarımsal ürün fazlalık riskini enerji tarımına yönlendirerek, sürdürülebilir tarımı desteklemesi.

Sonuç olarak ülkemizde motorlu araç sayısının her geçen gün artması, akaryakıt sarfiyatının çok yüksek olması ve petrolün tamamına yakınının yurtdışından temin edilmesi alternatif enerji kaynaklarına yönelmenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Kendi tarım ürünlerimizden elde edilmesi ve çevreci bir yakıt olması sebebiyle biyoetanol üretimine ağırlık verilmesi ve araçların motorlarının bu tür yakıtları kullanabilecek esneklikte yapılması önem taşımaktadır. Biyoetanol içerikli benzin kullanıldığında tarım sektörü desteklenecek, daha ucuz yakıt, daha temiz ve sağlıklı bir çevre söz konusu olacak, ayrıca istihdama da katkıda bulunulacaktır.

Şeker Satış – Stok Durumu

Sektörde faaliyet gösteren şirketler, 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında pazarlama yılı itibariyle belirlenen A kotası kadar şekeri aynı pazarlama yılında yurtdışında pazarlayabilmektedirler.

Şirketler sahip oldukları A kotası kadar şekeri aynı pazarlama yılı içinde pazarlayamamaları halinde, pazarlanamayan miktar gelecek pazarlama yılının A kotasına aktarılır ve bir sonraki yılın A kotası bu miktar kadar düşürülür veya cari yıl içinde ihraç edilmek üzere C şekerine aktarılabilir. Yine Kanun gereğince şirketler güvenlik stoklarını (B kotası) muhafaza etmek zorundadırlar.

Tablo 35: Türkiye Geneline Pancar Şekeri Satış - Stok Durumu (Pazarlama Yılı - Ton)

PY	Yurtiçi Satış (A+B Şekeri)	Yurtdışı Satış (C Şekeri- DİB dahil)	Toplam Satış	Pazarlama Yılı Sonu A kotası Stoku
2015/16	1.987.561	32.860	2.020.421	0
2016/17	2.389.014	56.161	2.445.175	0
2017/18	2.267.807	77.012	2.344.819	257.054
2018/19	2.455.327	223.904	2.679.231	7.703
2019/20	2.467.724	56.466	2.524.190	4.430
2020/21	2.507.281	426.788	2.934.069	125.000
2021/22	2.573.331	126.339	2.699.671	22.708
2022/23	2.638.165	9.152	2.647.317	0
2023/24	2.441.180	317.184	2.758.364	395.813
2024/25	2.661.976	249.418	2.911.394	157.343

TÜRKŞEKER, pazarlama stratejisini; şeker için güvenlik stoklarını muhafaza ederek ve pazar göstergelerini dikkate alarak, 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında pazarlama yılı itibariyle belirlenen A kotası şekerine göre belirlemekte ve pazar payını koruyacak önlemler almaktadır.

Şeker İthalat ve İhracatı

Türkiye’de, diğer ürünlerde olduğu gibi şekerde de koruma tedbirleri Dünya Ticaret Örgütü Tarım Anlaşması, “Pazara Giriş Taahhütleri” doğrultusunda belirlenmiş ve uygulanmaktadır. İthalatta tavan olarak taahhüt edilen % 150 koruma oranından 2004 yılına kadar %10 indirim taahhüt edilmiştir. 2004 yılından itibaren gümrük vergisi %135’e indirilmiş ve halen aynı oran devam etmektedir.

Özel koruma tedbiri öngörülmediğinden mevcut ithalat koruma oranı, dünya şeker fiyatları ve kur değişikliklerine bağlı olarak zaman zaman yetersiz kalabilmektedir. Dünya borsa fiyatlarının iç fiyatların altında olması, sektörün sürdürülebilirliğinin yüksek koruma oranları ile güvence altına alınmasını gerektirmektedir.

Pancar şekeri ihracatı satış – stok bölümünde verilmiş olup, son 10 yıllık pancar şekeri ithalatı ve NBS ithalat – ihracat durumu TÜİK verilerine göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 36: Yıllar İtibariyle İthalat (Takvim Yılı - Ton)

Yıllar	Kristal Şeker İthalatı	Nişasta Bazlı Şeker	
		İthalat	İhracat
2016	280.000*	56.200	193.400
2017	230.000**	28.300	232.100
2018	201.000	22.700	232.000
2019	169.000	26.100	268.000
2020	221.000	22.500	326.000
2021	48.699	21.044	408.117
2022	602.479	23.406	346.049
2023	302.570	20.139	267.503
2024	202.000	20.700	345.100
2025	110.000	23.000	321.500

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı. (DTM, TÜİK)

(*): 240 bin tonu DİR kapsamında şekerli mamul bünyesinde ihraç edilen şekerdir. 39,5 tonu ise doğrudan ithalat lisansı ile yapılan ithalat olup, kalan 0,4 bin ton şeker yurtiçinde üretimi yapılamayan özel amaçlı şekerlerdir.

(**): Bu miktarın 227,8 bin tonu DİR kapsamında şekerli mamul bünyesinde ihraç edilen şekerdir. 2 bin tonu ise yurt içinde üretimi yapılamayan özel amaçlı (ilaç, laboratuvar, vb.) şekerlerdir.

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.; stokların azaltılması, kota ve kapasite kullanım oranının korunması, ihracatın ülkemiz ekonomisine katkısının devamını göz önünde bulundurarak, A kotası dışındaki C şekerini ihracat ve Dahilde İşleme İzin Belgesine (DİİB) kayden imalatçı-ihracatçı firmalara satış yaparak değerlendirmektedir.

4634 sayılı Şeker Kanunu çerçevesinde, destekleme alımı uygulamasına son verilerek, şeker üretiminin yurtiçi talebe göre gerçekleştirilmesi amaçlanmış, talep fazlası olarak üretilen şeker pancarının C pancarı olarak düşük fiyat ile alınması suretiyle, şeker ihracı ve imalatçı-ihracatçılara “Dahilde İşleme İzin Belgesi”ne kayden şeker satışlarının yapılması öngörülmüştür. Şeker Kanununun uygulanmasını müteakip 24/04/2003 tarih ve 2003/T-8 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile TÜRKŞEKER’in mevcut şeker stoklarının azaltılabilmesini teminen doğabilecek zararın TÜRKŞEKER’ce karşılanması kaydıyla ihracat dahil her türlü tedbirin alınması için TÜRKŞEKER Yönetim Kurulu yetkili kılınmış, bilahare istihsal edilen 2005/8705 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, şeker ihracı ve şeker fiyatları tespiti hakkında 91/2518 sayılı ve 93/4196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bünyesinde şeker ihtiva eden ihraca konu mamul üretimi yapan imalatçı-ihracatçılara dünya borsa fiyatları baz alınmak suretiyle şeker satışı yapılması konusundaki 92/3114 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece, şeker satışları nedeniyle TÜRKŞEKER’e görev zararı ödenmesine imkan sağlayan tüm mevzuatlar yürürlükten kaldırılmıştır.

Gereksiz şeker ithalatının önlenmesi, pazar payının korunması, kota indirimleri ile karşılaşılması, finansman ihtiyacının kısmen karşılanması, ülke şekerli mamul ihracatının yerli hammaddeye dayalı olarak yapılması ve böylece ülkemiz döviz kazanımına katkı sağlanması amacıyla TÜRKŞEKER, şekerli mamul imalatçı – ihracatçılarına, üretilen düşük maliyetli C şekerine ilaveten A kotası kapsamında yüksek maliyetle üretilen stok fazlası şekeri de C şekerine aktarmak suretiyle dünya fiyatlarından Hazine desteği almaksızın satmaya devam etmiştir.

Dahilde İşleme İzin Belgeleri kapsamında hem ithalatın hem de yurt içi alımın mümkün kılınmasına ilişkin olarak Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü tarafından imalatçı ihracatçıların kristal şeker ihtiyaçlarının dünya fiyatlarından yurt içi alım yoluyla karşılayabilme imkanları bulunduğu hususunun ihracatçılara duyurulduğu bildirilmiştir. Bu çerçevede 2025 yılı Mayıs ayından itibaren ülkemizdeki imalatçı ithalatçı firmaların şeker ihtiyacı ithalat yoluyla değil ülkemiz şekerinden karşılanmaktadır.

Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcılar

Ülkemizde üretimi olmayan, tamamı ithal edilen Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcıların (YYT) İthalatı “Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcıların İzlenmesine İlişkin Tebliğ” kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı Şeker Dairesi Başkanlığı tarafından izlenmektedir.

Tablo 37: YYT İthalat ve İhracat Miktarları (Ton)

Yıllar	İthalat	İhracat
2019	3.300	121
2020	4.122	98
2021	4.615	156
2022	4.621	97
2023	5.630	104
2024	6.743	98
2025	6.376	115

Kaynak: TÜİK

YYT'ler başta gıdalarda olmak üzere metal sanayi, ilaç sanayi, ağız ve diş sağlığı ürünleri gibi alanlarda kullanılmaktadır. Şekere oranla 30-20.000 kat tatlılığa sahip olan YYT'ler, yüksek tatlılıkları sebebiyle şekere oranla çok daha az miktarlarda kullanılıp şekerle aynı tatlılığı vermektedir.

Tablo 38: YYT Tatlılık Dereceleri

Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcılar	Tatlılık Derecesi (Sakaroz=1)
Siklamatlar	30-80 kat
Aspartam	180-200 kat
Asesulfam K	200 kat
Sakarın	300 kat
Sukraloz	400-800 kat
Neotam	7.000-13.000 kat

Şeker Fiyatları

Şeker satış fiyatları, şeker fabrikası işleten gerçek ve tüzel kişiler tarafından maliyetler, dünya borsa fiyatları, iç fiyatlar ve arz talep dengesi dikkate alınarak belirlenmektedir.

Piyasada şeker fiyatlarının belirlenmesinde fiyat istikrarının sağlanması, sürdürülebilir pancar tarımının devam ettirilmesi amacıyla, başta hammadde (şeker pancarı) olmak üzere işçilik, enerji, lojistik vb. birçok maliyet kalemlerindeki değişimler gözetilmektedir. Pancar şekeri için belirlenen fabrika çıkışı (KDV hariç) satış fiyatları ağırlıklı Türkiye ortalaması ve NBŞ için genel ortalama tabloda verilmiştir.

Tablo 39: Pancar Şekeri Satış Fiyatları (Pazarlama Yılı)

	Türkiye Ortalaması (TL/kg)	Değişim (%)
2016/17	2,66	-1,48
2017/18	2,87	7,89
2018/19	3,13	9,06
2019/20	3,54	13,10
2020/21	3,66	3,00
2021/22	8,16	122,96
2022/23	19,37	137,41
2023/24	25,04	29,25
2024/25	32,60	30,19

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

Tablo 40: NBŞ Satış Fiyatları

	Türkiye Ortalaması (TL/kg)	Değişim (%)
2016/17	1,92	3,00
2017/18	2,11	10,00
2018/19	2,70	28,00
2019/20	3,30	22,00
2020/21	3,66	10,91
2021/22	6,74	84,15
2022/23	18,57	175,52
2023/24	29,80	60,47
2024/25	33,94	13,89

Kaynak: Şeker Dairesi Başkanlığı

Özelleştirme

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş., Özelleştirme Yüksek Kurulunun; 20/12/2000 tarih ve 2000/92 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsamına, 02/08/2008 tarih, 2008/50 sayılı Kararı ile kamu hisseleri özelleştirme programına alınmıştır. 2018 yılında yapılan özelleştirmelerde TÜRKŞEKER'e ait 10 şeker fabrikası özelleştirilmiştir.

25/12/2024 tarihli ve 9315 ile 9316 sayılı Cumhurbaşkanı Kararları ile Çarşamba Şeker Fabrikasının taşınmazları ve üzerinde bulunan yapıların Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.'ye (MKE) devredilmesine karar verilmiş, 2025 yılında devir işlemi tamamlanmıştır.

Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi 29/4/2021 tarihli ve 3923 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile özelleştirme kapsam ve programından çıkarılarak, sermayesinin tamamı Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiştir. 12/11/2021 tarihli ve 4083 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Tarım ve Orman Bakanlığı ile ilgilendirilmiştir.

Mevcut durumda Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TÜRKŞEKER); sektörde 14 şeker fabrikasının yanı sıra, 3 makine fabrikası, Elektromekanik Aygıtlar Fabrikası, Alkol Fabrikası, Tohum İşleme Fabrikası ve Şeker Enstitüsü ile tam bir asırdır ülkemizin önde gelen sanayi kuruluşlarındandır.

Sektörde Rekabet ve Sorunlar

Stratejik bir ürün olan şekerin arz güvenliğinin korunması için; tarımsal üretimin en önemli kaynakları olan toprak ve suyun etkin, verimli ve ekonomik kullanılması, pancar tarımında sürdürülebilirliğin sağlanması, şeker pancarı üretiminin sözleşmeli olarak, disiplin içerisinde ve münavebe sistemine uygun şekilde yürütülmesine bağlıdır.

İklim değişikliği sonucu yaşanan kuraklık, şeker pancarı üretiminde fazla girdi kullanılması ve girdi maliyetlerinin yüksek olması ayrıca finansman maliyetleri şeker pancarı üretiminin önündeki başlıca sorunlardır.

Şeker şirketleri, pancar üretim sözleşmesi akdeden üreticilerine birçok destek vermektedir. Bunlardan bazıları tohum ve gübre desteği gibi ayni ve nakdi avanslar, kota tamamlama primi, pancar üretimini teşvik primi, pancar temizleme ve yükleme primi gibi prim ve teşvikler ile nakliye destek ödemesi ve istihkak (bedelsiz) posa gibi uygulamalardır. Yapılan nakdi ve ayni avans ödemeleri ile pancarlarını teslim etmeden önce pancar bedelinin yaklaşık %35'i faiz yansıtılmaksızın üreticilere ödenmektedir.

Tüm dünyada pancardan şeker üreten şirketlerde olduğu gibi ülkemizde de şeker üretim sürecinde şekerin hammaddesi olan pancar üreticiden peşin olarak alınmakta olup satış gelirleri şeker üretimini takiben yıl boyunca yapılan şeker satışları sonucunda elde edilebilmektedir. Bu nedenle dünyadaki tüm şeker üreticileri, hammadde alım ve şeker üretim döneminde ciddi bir finansman ihtiyacı duymakta ve bu ihtiyaçlarını kredi kullanma yoluyla karşılamaktadırlar. Kullanılan kredilerin büyük kısmı çiftçilere faizsiz olarak ödenmekte olan avans bedellerinin yanı sıra nakliye ve diğer destek ödemeleri ile pancar bedeli ödemeleri gibi ödemelerin zamanında yapılabilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda bazı dönemlerde önemli miktarda finansman maliyetiyle karşı karşıya kalan şeker şirketlerinin bu yükünü azaltacak finansman modelleri oluşturulması ve özellikle üretim dönemlerinde desteklenmesi şeker sektörünün sürdürülebilirliği açısından önem arz etmektedir.

Üretim kotaları, tarife kotaları, yüksek korumalar ve tercihli ticaret anlaşmaları dünya ticaretine kısıtlamalar getirmektedir. Dünyada özellikle son 25-30 yıldır meydana gelen gelişmeler, şekerin diğer tarımsal ürünlerle ve yakıt piyasalarıyla etkileşimine neden olmuştur. Bir yandan genellikle mısırdan üretilen nişasta bazlı şekerin pancar ve kamış şekerleriyle rekabeti artmış, diğer yandan etanolün yakıt olarak kullanılması petrol ve şeker fiyatlarını birbirinden etkilenir hale getirmiştir.

Şeker sektöründe müdahale, Türkiye’de de dünya genelinden pek farklılık göstermemektedir. 2001 yılında uygulamaya konulan yapısal uyum politikaları kapsamında şeker politikaları da değişime uğramak zorunda kalmıştır. 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu ile piyasa daha sıkı kontrol altına alınmıştır. 4634 sayılı Şeker Kanunu yürürlüğe girmeden önce ülkemizde şeker sektörü, dönemsel olarak değişen ithalatçı ve ihracatçı konumu ile istikrarsız bir üretim seyri izlemiştir. Özellikle 1990’lı yıllarda üretim miktarında meydana gelen istikrarsızlıklar sektörü kimi zaman ithalat riski, kimi zaman da stok sorunu ile karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle, stratejik öneme sahip olan şekerin üretim planlaması ve kontrolü büyük önem taşımaktadır. Üretim planlaması pancardan şeker üretiminin göz ardı edilemeyecek boyutta sağladığı katma değer nedeniyle, “yıllık yurt içi şeker ihtiyacı ve güvenlik stoku” esasına göre yapılmaktadır.

4634 sayılı Şeker Kanunu ile Türkiye’de şeker talebini karşılayacak düzeyde üretim planlaması yapılmakta olup, ülke içinde pazarlanacak şeker miktarı, Cumhurbaşkanı tarafından tahsis edilen kotalar ile belirlenmektedir. Tahsis edilen kotalar yurt içi talebi karşılamaya yönelik olduğundan, DİR kapsamında imalatçı-ihracatçı firmaların ürünlerinde kullandıkları/kullanacakları şekeri, zaman zaman dünya borsa fiyatları karşısında düşük kalan ülkemiz A kotası şekerinden temin etme yoluna gitmelerini önleyecek tedbirlerin alınması ülke şeker arzında sorun yaşanmaması açısından önemlidir.

Şeker Kanunu ile arz yönetiminin ‘Kota Sistemi’ ile yürütülmesi hükme bağlanmıştır. Ülkede şeker üreten şirketler genelinde üretim kotalarının belirlenmesi ve dağıtılması şeker sektörünün sürdürülebilirliği açısından büyük önem arz etmektedir. Ülke toplam tatlandırıcı kurulu kapasitesi; 3 milyon 304 bin tonu pancar şekeri, 1 milyon 94 bin tonu nişasta bazlı şekerler olmak üzere toplam 4 milyon 398 bin tondur.

Ayrıca sektörde kota tahsis edilmeyen 340 bin ton kapasiteli Nişasta Bazlı şeker üreten beş şirket daha bulunmaktadır. Bu beş şirket ihracat amaçlı glukoz ve izoglukoz üretimi yapacak şekilde kurulmuş olmakla birlikte kota tahsisi yapılmadığından, ihraç amaçlı üretim yapmalarına izin verilmiştir.

Türkiye’de hem NBŞ üreten şirketlerin kotaları, üretimleri ve satış miktarlarının, hem de YYT-Yüksek Yoğunluklu Tatlandırıcıların (Sakarin, Aspartam, Asesulfam-K, Sodyum Sakkarin vb) gıda sektöründe kullanılıp kullanılmadığının ve ithalat miktarının 4634 sayılı Şeker Kanunu, bu Kanunla ilgili yönetmelikler ve diğer mevzuat hükümlerine göre etkin ve düzenli bir şekilde ilgili kurumlarca denetimlerinin yapılması pancar şekeri sektörü açısından son derece önemlidir.

TÜRKŞEKER, her dönemde ülkenin sosyo-ekonomik kalkınmasında sağladığı katma değer, piyasayı düzenleme, arz güvenliğinin temini ve sağladığı istihdam ile görevini en iyi şekilde yerine getirme gayretine devam etmektedir.

TÜRKŞEKER’in müşteri memnuniyetini en üst düzeye taşıyarak yüksek kalite ve verimlilik odaklı artan bir performans ile büyümesini sağlamak, çalışanlarımızın iş sağlığı ve iş güvenliğini gözeterek, çevreye duyarlı, asgari maliyet ile azami tasarruf oluşturarak standartlara uygun kalitede üretim yapmak, TÜRKŞEKER’in sahip olduğu zirai ve teknik bilgileri (know-how) yatırımlar ile destekleyerek güçlü bir kontrol yapısı oluşturmak, en yeni üretim tekniklerini tarladan şeker üretimine, depodan müşteriye kadar olan süreçlerde kurumsal yapısını daha da güçlendirmek en önemli hedefleri arasında bulunmaktadır.